

Slovenski list

Izhaja vsak ponedeljek zjutraj

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/II
Telefon št. 3487, inčuriban 3487
Rokopisi se ne vračajo

Posamezna št. 1 Din, mesečno, če se sprejema list v upravo, naročnina 4 D n, ne dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celotna naročnina 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Inserati po dogovoru

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6/II
Poštni ček. račun, Ljubljana 15.179
Telefon šte. 2549

Berenguer proti levičarjem

Madrid, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Dočim je bila vlada generala Berenguera v meščanskih krogih splošno dobro sprejeta, je naletela v skrajni desnici in leviči na močan odpor. Skrajni desničarji, ki se rekrutirajo predvsem iz vrst Riverinih pristašev, so proti novi vladi iz lahkega razumljivega razloga, ker je njih vlada padla. Skrajni levičarji pa so proti Berenguerjevi vladi iz več razlogov. Predvsem so osebni nasprotniki Berenguerja, ki so ga že v času maroške vojne silno napadali. Nadalje so proti vladi iz načelnega vzroka, ker je sedanja vlada diktatorska, čeprav le radi razmer. Zlasti pa skušajo ti krogi, da bi prišli spet do vpliva, ki so ga pod Primo de Rivero zela izgubili.

Ta skrajno levičarska opozicija intelektualcev se je pred diktaturo zbirala v znanstveni in literarni družbi »Ateneo de Madrid« in je imela velik vpliv. Tako je na njen protestni shod v letu 1921 prišlo skoraj 100.000 oseb. Ker

je družba proti Primo de Riveri preostro nastopila, je bivši diktator družbo razpustil in jo očistil od levičarjev. Po padcu diktatorja so ti levičarski elementi hoteli spet uporabiti madridski Ateneo za napad proti vladi. To namero pa je sedaj predsednik vlade preprečil in odredil, da ostane društvo tako dolgo zaprto, dokler ni tu jamstva, da ne postane »Ateneo de Madrid« domena levičarjev.

O iredbe nove španske vlade

Madrid, 2. febr. (AA.) Vlada je spet uveljavila zakon o administraciji in o državnem računovodstvu. Dalje je v svrhu saniranja španske valute obnovila naredbo, da morajo vsi izvozniki 80 odstot. tujih deviz, ki jih dobe za prodano blago, zamenjati v pesete. V političnem pogledu je vlada, da umiri univerze, odredila, da se vsi prognani in odstavljeni

ni profesorji visokih šol vrnejo na univerze ter da dobe svojo prejšnjo službeno stopnjo. Obenem je vlada potrdila statute študentske zveze.

Madrid, 2. febr. AA. Predavanja na madridski univerzi se ponovno začno jutri, na barcelonski pa pojutrišnjem, v torek.

Primo de Rivera proti vladi

Madrid, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Madridskemu dopisniku »Intransigente« je izjavil bivši diktator Primo de Rivera, da nima pravice zapustiti ljudi, katere je vodil. Napovedal je ostro borbo patriotske unije, ki je po njegovem mnenju najmočnejša politična organizacija v Španiji. Primo de Rivera se bo postavil na čelo te organizacije in odločno nastopil pri bodočih volitvah.

Vojvoda Alca, prosvetni minister v novi španski vladi in eden njenih najodličnejših članov.

Ljubljana dobi nove telefonske zveze

Belgrad, 2. febr. (Tel. »Sl. listu.«) Ministrstvo za javna dela je odobrilo velike kredite za nabavo telefonskih kablov in kabelskega materiala. Prihodnje leto se bo zgradilo več novih telefonskih prog v vsej državi. Med drugimi je predvidena tudi nova telefonska proga Belgrad—Ljubljana in Zagreb—Ljubljana.

Murška Sobotla potrebuje celo gimnazijo

Murška Sobotla, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Danes se je vršilo v Murški Soboti veliko zborovanje starišev, da se podpravi višji gimnazijski razredi gimnazije v Murški Soboti, ki so bili do sedaj vzdrževani v samoupravnih reži. Prihodnje dni odputuje deputacija starišev k gospodu banu in mu bo predložila spomenico v tej zadevi na najvišje mesto. Zborovanje je bilo zelo dobro obiskano in se je videlo, da vsa Slovenska krajina zahteva popolno gimnazijo, ki je za napredek vse pokrajine tudi v resnici nujno potrebna.

Odkritje Prpičeve spominske plošče

Sarajevo, 2. febr. (AA.) Današnja Principova spominska svečanost v Sarajevu je minila tiho in mirno. Njegovi nekdanji drugi so se sestali z rodbinami žrtve ter tiho in dostojno počastili spomin umrlega tovariša. Najprej je bila spominska svečanost v pravoslavni cerkvi. Nato so Principovi tovariši in sorodniki odšli na mesto, kjer je bil izvršen sarajevski atentat in kjer je zdaj na zasebni hiši vzdignjena spominska plošča. Tam je Vasilje Grgić, star nacionalni borec, ki je bil še za Avstrije obsojen na smrt, pozval prisotne, naj sprovedejo 2 minuti v globoki tišini, da tako počaste v pieteti spomin pokojnega Principa. Nato je Hamdija Nikšić, nacionalist še iz predvojnega generacije, odkril spominsko ploščo. Ko je minul 2 minutni molk, so vsi prisotni trikrat zaklicali »Živele« ter se nato razšli.

Naša delegacija za pariško konferenco

Belgrad, 2. febr. (Tel. »Slov. listu.«) V francoskem ministrstvu za zunanje zadeve se prične dne 5. februarja delo konference, kateri je haaška konferenca dodelila nalogo, da izdelata podrobnosti in določi proceduro po sporazumu, ki je bil podpisan v Haagu glede vzhodnih reparacij.

Naša delegacija za pariško konferenco je sestavljena tako-le: delegati: dr. Gjorgje Gjurič, naš poslanik v Londonu, in Konstantin Fotić, poslanik ter vršilec dolžnosti generalnega političnega direktorja ministrstva zunanjih del; strokovnjaki: Vladimir Martinac, šef odseka ministrstva zunanjih del, in dr. Ploj, pomočnik delegata pri reparacijski komisiji; tajnik: Pavle Beljanski, tajnik ministrstva zunanjih del pri delegaciji pri reparacijski komisiji, in dr. Slavko Stojković, uradnik našega poslaništva v Parizu.

Nobenih sprememb v franc. vladi

Pomemben govor Tardieuja o franc. politiki

Pariz, 2. febr. (Tel. »Slov. listu.«) Ministrski predsednik Tardieu, ki je včeraj popoldne došel iz Londona v Pariz, se je eno uro ustavil v Callaisu in porabil priliko, ko so mu lokalne oblasti priredile sprejem, da je govoril o zunanji in notranji politiki. Tardieu je označil kot najvažnejši rezultat haaške konference, da se je zagotovila mobilizacija prve tranše nemških obilicij na brezkonkurenčnem mednarodnem finančnem trgu.

Kar se tiče londonske konference, še ni mogoče ničesar prorokovati, vendar je Francija z dosedanjim potekom lahko povsem zadovoljna, ker so države soglasno sprejele francoski predlog o metodah oborožitvenega omejevanja. Sedaj je gotovo, da ne more več priti zopet do »nepravilne tiranije matematičnih formul«, ki je pred osmimi leti obvladovala mornariški kompromis.

Glede notranje politike je naglašal Tardieu, da se sestava vlade ne bo spremenila

in da se bo nespremenjeno vodila dalje politika, ki se vodi od novembra 1929 dalje. Vlada upa, da bo parlament še pred veliko nočjo opravil ratifikacijo tekočih mednarodnih dogovorov, proračun in zakon o socialnem zavarovanju.

V ponedeljek dopoldne je sklicana seja ministrskega sveta, za torek pa je Tardieu sklical na skupno sejo voditelje vseh političnih strank.

Schobrovo potovanje v Rim

Rim, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Službeno se javlja, da bo jutri zvezni kancelar dr. Schobor odpotoval z Dunaja v Rim, kamor pride dne 4. februarja. Sestal se bo z Mussolinijem, s katerim bo razpravljal o političnih in gospodarskih vprašanjih, ki se tičejo obeh držav. Pri tej priliki se bo podpisala tudi prijateljska in razsodiščna pogodba, ki je sestavljena v istem smislu, kakor italijansko-madbarska in avstrijsko-češkoslovaška prijateljska pogodba.

Dunaj, 2. febr. AA. Ves današnji dunajski tisk se v posebnih člankih bavi z jutrišnjim odhodom zveznega kancelarja dr. Schobra v Rim. Vsi listi vidijo v tem potovanju dogodek velike važnosti za politiko avstrijske republike. Sestane dr. Schobra z Mussoliniem

nijem ne bo samo rešil nerešena vprašanja med Italijo in Avstrijo, temveč tudi določil zunanjo politično orientacijo Avstrije.

»Reichspost« pravi: »Da želi Avstrija dobro razmerje z Italijo, kaže ves položaj in pač ni treba nikakega komentarja. To predstavlja neki plus v avstrijski vnanji politiki, ker suponira ne samo politično, ampak tudi gospodarsko normaliziranje odnošajev nasproti sosednjim velikim državam. Avstrijska vnanja politika nima sigurnih tal. Ona je prisiljena ojačiti svojo aktivnost ne samo iz gospodarskih, ampak tudi iz političnih motivov. Potovanju v Rim bo po kratkem odmoru sledilo potovanje v Berlin. Vsi doseženi rezultati bodo samo v interesu Avstrije.«

»Neu« Freie Presse« piše: Sestanek v Rimu bo odpravil vsa nesoglasja. Morda bo

pri tej priliki podpisana tudi pogodba o arbitraži. Sigurno je, da se Avstrija po tem potovanju ne čutila več osamljene. Mogla bo voditi priliko dobrega, celo prisrčnega razmerja nasproti vsem svojim sosedom, politiko, ki ji nikjer ne bodo vrata zaprta. Ta politika ne bo odvisna od trenutnih konstelacij. To potliko nam diktira naš zemljepisni položaj, naša slabost, ker smo majhni, ker smo gospodarsko na tleh, predvsem pa to, da si želimo miru.

»Neue Freie Presse« in »Neues Wiener Journal« prinašata povod potovanja zveznega kancelarja dr. Schobra v Rim tudi izjavo italijanskega dunajskega poslanika, v katerem le-ta zelo naglašajo in podčrtujejo pomen potovanja dr. Schobra v Rim.

Drzen umor v Zagrebu

S prerezanjem vratom našli pasanti delavca Josipa Prestička

Zagreb, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) V noči od sobote na nedeljo se je izvršil na Wilsonovem trgu skoro sredi mesta drzen umor. Delavca Josipa Prestička so našli nekoliko po 10 zvečer na ulici s prerezanim grlom. V njegovi bližini niso nikjer našli ostrega orodja,

s katerim bi mogel izvršiti to dejanje in je zato samoumor izključen. Ko so ga našli pasanti na tleh, so takoj o tem obvestili policijo. Prestiček, ki je doma iz Raven pri Pleterjah, se je 13. januarja t. l. vrnil iz Celja, kjer je odslužil svoj vojaški rok. Policija je danes ves dan pozvedovala. Sunek je bil iz-

vršen na tak način, da je smatrati, da ga je morala izvršiti spretna roka kakega mesarja. Posebno se policija trudi, da dožene, kaj je Prestiček delal v soboto in kaj bi utegnilo biti vzrok dejanja. Morda je bilo to tudi dejanje osvete.

Zbor Istranov v Zagrebu

Zagreb, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Dopoldne je bil v dvorani »Kola« glavni občni zbor društva Istranov, katerih je danes v Zagrebu okoli 5000. Odbor je podal poročilo o svojem delu in o nalogah društva, ki hoče organizirati begunce iz Trsta, Istre in Gorice ter delovati med njimi v prosvetnem in socialnem pogledu. Predsednik dr. Ražem je v glavnih potezih orisal delo društva, nakar je bil Nj. V. kralju poslan brzojavni pozdrav. Tajnik

društva je opisal podrobno delo in se posebno spominjal 12. novembra kot repalskega dne, ko se je vršila spominska slavnost. Društvo je izdalo mnogo izpričeval o narodnosti svojih članov in razdelilo znatne podpore ter posojila. S shoda so se poslale pozdravne brzojavke tudi bivšemu banu dr. Matku Laginju, dr. Dinku Trinajstiću, profesorju Špinčiču, bivšemu poslaniku v Rimu dr. Stangerju, Richardu Kataliniču in Viktorju Car-Eminu.

Šah. turnir v San Remu

San Remo, 2. febr. (Tel. »Slov. listu.«) Danes so se odigrale višje partije 13. kola s sledečim rezultatom: Knoch je porazil Romyja, Ahues Bogoljubova, Maroczy Graua, dočim je bila partija Yates-Niemovič remis.

Stanje po 13. kolu: Aljehin 12, Rubinstein in Niemcovič 9, Ahues, Bogoljubov, Tartakower in Vidmar 7½, Knoch in Yates 6½ (1), Maroczy in Spielmann 6, Colle 4½, Monticelli 4, Araiza in Grau 3½, Romy 2½.

Ali vzdrži naše gospodarstvo konkurenco?

V svetovnem gospodarstvu vlada danes Amerika. Ne ravno radi svojih silnih milijard zlata, temveč tudi radi načina svoje produkcije. Zato tudi amerikanizacija prodira vedno bolj in zato se v Evropi vedno bolj uveljavlja metoda dela, ki so jih uvedli Ford in drugi ameriški industrijski kralji. Jasno je, da bo slej ali prej morala vsaka država osvojiti te metode, če bo hotela ostati konkurenčno zmogljiva, oziroma jih bo morala še izboljšati. Kajti ameriški sistem produkcije ima svoje napake, vendar pa te v primeri z njegovimi prednostmi izginejo. Glavna prednost ameriške produkcije pa je v spoznanju, da je tem večji dobiček, čim večja je produkcija. Da pa je produkcija tem večja, mora biti delovna doba popolnoma izrabljena. V ta namen je delo razdeljeno do najmanjše podrobnosti in vsak delavec ima čisto natančno določeno samo eno in isto delo, ki se ga mora vsakdo popolnoma naučiti v pol ure. Izostanek delavca zato ne povzroči niti najmanjšega zastaja v delu, kolesa se vrte vedno in delavce v tovarni ni nič drugega, ko samo izpopolnilo stroja. Ker stroj se ni tako popolen, da bi vse čisto sam opravil, zato se nastavlja delavci, da izpopolnijo vrzeli v konstrukciji stroja. Delavci so postali dejansko le del stroja.

Zato se mora njih delo vršiti tako neprestano, kakor se vrta stroj. Ko pride delavec k stroju, tedaj mora vse svoje delovne ure brez najmanjšega odmora neprestano delati. Delavec, ki bi skušal med delom prigrizati cigareto ali govoriti z drugim delavcem, je na mestu odpuščen brez vsake odprave in v takoj pride na njegovo mesto drug delavec. Slab del stroja se je zamenjal z rezervnim delom in nič drugega. Če mora delavec iz kakšnega zelo tehtnega razloga prekiniti za hip z delom, mora vzdigniti roko in prositi ko šolarček, če sme na stran. In šele, ko mu nadzornik dovoli, sme od stroja. Ali te prošnje so dovoljene le izjemoma in brez usmiljenja je na česti delavec, ki bi si večkrat upal dvigniti roko. Opoldanski odmor je kratak in v desetih minutah mora delavec stoje opraviti svoje kosilo. Potem pa spet štiri ure neprestanega in duha ubijajočega vseskozi samo mehaničnega dela. Trdo, naporno in vse sile izsesavačo je to delo, je pa zato tudi dobro plačano. Pri Fordu najmanj šest dolarjev na dan, nad 500 Din.

Tako intenziven način dela mora seveda silno zvišati produkcijo in poceniti izdelke v tej meri, da so tudi pri najboljših plačah izven vsake konkurence. In zaradi te posledice tudi opozarjamo na ta način produkcije in obenem vprašamo, če more naše gospodarstvo vzdržati konkurenco. Danes, ko vladajo še zaščitne carine, vprašanje še ni tako pereče, ker zaščitna carina zavrača razliko, ki nastane radi našega udobnega in ameriškega intenzivnega načina izdelovanja. Malo verjetno pa je, da bo mogoče zaščitne carine večno vzdržati na sedanji višini. Velike sile že vedno glasneje poudarjajo, da treba zaščitne carine odpraviti in že se konkretno predlaga carinsko premirje. Veliki finančniki — in ti vladajo svet — hočejo zaščitne carine odpraviti in po vsej verjetnosti se jim bo to tudi posrečilo.

Kako pa bo tedaj z našim gospodarstvom, kako bo tedaj z delom v naših fabrikah? Jasno je, da čež noč ne bomo mogli spremeniti načina svoje produkcije, temveč da moramo doseči le polagoma, po preudarno izvršenih pripravah. Vedno bolj moramo stopnjevati našo produkcijo, da bomo mogli enkrat tudi ni pogrešati carinske zaščite. Na vse zadnje je ta vendarle samo davek, ki ga plačuje konsument industriji in za vsa dežela bo boljše, kadar bo ta davek odpadel. Zato je naravnost v interesu vseh prebivalcev, če bo naša industrija tako napredovala, da bo postala draga zaščitna carina odveč.

Mislimo, da je tu tudi sredstvo, s katerim se z lahkoto doseže postopno zviševanje produkcije. Naj bo vsak delavec deležen dobička od večje produkcije in prepričani smo, da bodo tudi naši delavci sami od sebe skrbeli, da bo delovna doba čim najbolj uporabljena. Delavec mora vedeti, da je večje njegovo delo njemu v korist, on mora biti naravnost zainteresiran za dobička tovarne in potem bo tudi storil vse, kar je v njegovi moči, da fabrika čim boljše prospeva. Zato je potrebno, da tudi delodajalci vidijo, da mora povečanje produkcije imeti tudi ta namen, da dobi delavec vedno večjo plačo. Čim večja produkcija, tem boljši socialni položaj delavca, v tem spoznanju je ključ k napredku našega gospodarstva. Ford zasluži na dan en milijon dolarjev in še vedno zvišuje delavske plače, ker hoče zaslužiti še več. Prav tako morajo naši delodajalci zviševati delavcem plače, da zaslužijo sami še več. Povečana produkcija mora prinesiti vsem izboljšanje, podjetniku prav tako ko delavcu in samo potem je mogoča in ima zmisel. Nikakor pa se ne sme izvršiti na škodo delavca, kakor bi hoteli nekateri kratkovidni podjetniki, kdor ubija v svojih nameščencih voljo do dela, ta naj ne misli, da bo zvišal kapaciteto svojega podjetja. Eno izključuje drugo!

Mnogo bolj intenzivna mora postati naša produkcija, ker drugače ne bomo vzdržali vedno močnejše zunanje konkurence. Zvišana produkcija pa mora pomeniti zvišanje standarda našega delavca in v tem je edino možna rešitev. Čas je že, da bi to spoznanje že povsodi prodrl, da ne bomo še naprej zastajali za dru-

Kaj je z generalom Kutjepovim?

Nova sled? — Komentarji franc. listov

Pariz, 2. febr. (A.A.) Pariški tisk se obširno bavi z izginjenjem ruskega generala Kutjepova. Tako piše »Paris Midi«: Ko ves svet gleda v nas, se je zgodilo, da so generala Kutjepova nasilno odvedli. Toda kdo? Porajajo se fantastične hipoteze. Docela nerazumljivo je, kako je mogel izginiti sredi Pariza eden izmed protiboljševiških šefov, čeprav je bilo znano, da so ga korak za korakom zasledovali vohuni Čeke. Ta dogodek prehaja že s terena navadnega dogodka na politično polje. — »Echo de Paris« pravi: Ko bomo v prihodnje na vogalu kake ulice postali pred stražnikom, se bomo vprašali, ali je pravi ali lažni stražar, ali je na tem kraju za to, da pazi na red, ali pa, da izvršuje ukaze GPU.

— »Victoire« pravi: Francija še ni bila nikoli tako odkrito izigrana po Moskvi. V svesti si, da ne bodo kaznovani, si sovjeti mislijo, da si smejo vse dovoliti. Nasilno odvedejo enega izmed naših najslavnejših gostov in enega izmed najslavnejših borcev carske armade, ki nas ni izdala, in to po neki brigadi, ki jo je dobro pripravil GPU, je ponižanje ne samo za našo današnjo slavne varnostne razmere in za našo vlado, nego tudi sramota za vse Francoze. — »Ere Nouvelle« veli: Kaj se je zgodilo s tem generalom? Eno je nesporno: General Kutjepov ni samo evangelijska osebnost. Imel je mnogo neprijateljev tudi med samimi caristi. — Komunistični list »Humanité« ostro napada francoski tisk, ki ga nazi-

va provokaterskega, in pravi: Francoska vlada, ki že od nekdaj pripravlja vojno proti sovjetom, menda čedalje bolj želi prekiniti odnose s sovjeti.

Pariz, 2. febr. (A.A.) V svoji snočni posebi izdaji piše »Liberté«, da so šefi bele ruske stranke v Parizu dobili v roke pomembno pričo v vprašanju odvedbe generala Kutjepova. Šefi stranke so danes obvestili policijo, ki je takoj začela preiskavo. To nova priča, pravi »Liberté«, bo prinesla, če se izkaže njena verodostojnost, novo luč v vsa afero. Gre namreč za osebo, ki je dobro znana in pripada boljševiškim krogom, izmed katerih je neka oseba že pred dvema letoma imela posla s pariško policijo.

Gospodarska pogajanja z Avstrijo

Jugoslov. komisija prišla na Dunaj

Dunaj, 2. febr. (Tel. »Slov. listu«.) Pod vodstvom kmetijskega ministra dr. Frangeša je prišla na Dunaj v soboto posebna jugoslovanska komisija, da se pospešijo gospodarska pogajanja, ki se že dalj časa vodijo med Avstrijo in Jugoslavijo, posebno o agrarnih gospodarskih vprašanjih. Pogajanja so se

do sedaj razvijala ugodno. Posebna komisija bo najbrž ostala na Dunaju dalj časa. Jugoslovanski kmetijski minister dr. Frangeš na Dunaju ni nepoznana osebnost, ker je že pred vojno deloval na Dunaju več let kot sekcijski šef v skupnem finančnem ministertvu in ima še od prej na Dunaju mnogo znancev.

Heimwehr proti soc. mestni upravi

Protestni shod proti dunaški mestni upravi potekel mirno

Dunaj, 2. febr. (Tel. »Slov. listu«.) Dunajski Heimwehr je priredil danes na Trgu svobode pred votivno cerkvijo velik shod v protest proti prevelikim občinskim davkom in proti terorju v upravi. Po cenitvi neke lokalne korespondence, ki stoji Heimwehru blizu, je bilo na shodu 50.000 ljudi. Policija je odredila obsežne varnostne ukrepe, da ni

priložnosti za izgrede. Na shodu je več govornikov ostro govorilo proti socialno demokratski dunajski občinski upravi, in zlasti proti njeni davčni politiki. Po shodu se je razvil demonstracijski obhod po Ringu do Schwarzenbergplatz, kjer se je razšel. Do incidentov ni prišlo nikjer.

Krvavi spopadi med heimwehrovci in socialisti

Gradec, 2. febr. (Tel. »Slov. listu«.) V Eggenbergu pri Gradcu so bili ponoči od sobote na nedeljo hudi spopadi med Heimwehrovci, ki so lepili plakate, in med socialistimi demokratskimi delavci. Prišlo je najprej do prerekanja, potem pa do dejanskih spopadov, ki so trajali od polnoči do treh zjutraj. Na

obeh straneh so se z največjo ogorčenostjo bojevali s kamenjem, noži in gumijevkami. Tudi streljalo se je. Težko ranjene so bile štiri osebe. Lahko ranjenih pa jih je bilo še več. Policija je prišla na kraj pretepa, ko je bil že končan. Težko ranjene so prepešile v bolnico.

S severa prihaja mrzli val

Dunaj, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Iz Švedske poročajo, da gre od Špietbergov proti jugu mrzli val, ki bo v kratkem dosegel tudi srednjo Evropo. V Skandinaviji je mrzli val takoj silno pritisnil navzdol temperaturo, ki je padla že na 35 stopinj pod ničlo. V soboto je mrzli val dosegel že Baltičsko morje, kjer je takoj padla temperatura za 10 stopinj. Če bo

mrzli val še nadalje prodiral v sedanji hitrosti, potem bomo v kratkem imeli tudi pri nas zimo. Na Českem je že pričel padati sneg in češki listi vidijo v tem prvi znak bližnje zime.

Kakor kaže to poročilo, nam zima vendar ne bo čisto prihranjena in februar se bo še izkazal kot mesec zime.

Miren dan v Berlinu

Berlin, 2. febr. (Tel. »Slov. listu«.) Današnji dan je v Berlinu potekel mirno. Zaradi energičnih odredb policije niso mogli komunisti nikjer kaliti miru. Policija je hitro preprečila vsako zbiranje. Vsega skupaj je bilo aretiranih 26 demonstrantov.

Tudi v Hamburgu je potekel dan mirno. Proti večeru so v raznih delih mesta skušali demonstranti vprijeti nemire, vendar je policija aretirala voditelje in demonstrante razpršila. Tudi v predmestjih in v Altoni je potekla nedelja mirno, razen majhnih nepomembnih spopadov s policijo.

Teški boji med Arabci

London, 2. febr. (Tel. »Slov. listu«.) Iz Ammana v Transjordaniji se poroča, da sta dva rodova Vahabitov napadla rod Huvitat v Transjordaniji, pri čemer je bilo ubitih 450 ljudi. Angleški oklopni avtomobili so bili poslani na bojišče.

Preprečen atentat na indijski muzej

London, 2. febr. (Tel. »Slov. listu«.) Na indijski oddelček britskega muzeja je bil danes poskušan atentat, ki so ga preprečili v zadnji minuti. Govori se, da so indijski študentje hoteli ta del muzeja pognati v zrak. Neki indijski študent pa je namero v zadnjem trenutku prijavil policiji, ki je takoj preiskala vse poslopje. Našel se je paket s tlečo vrvico. Nemudoma so paket vrgli v vodo. Preiskava je dognala, da je bil paket napolnjen z močnim razstrelivom. Če bi paket odkrili par minut pozneje, bi se lahko zgodila nesreča.

gini narodi in zapravljalji leta, kakor jih zapravlja danes. Polagoma se mora tudi naše gospodarstvo amerikanizirati ali pa bo za nas gospodarska osamosvojitve — le sanja.

Litvinov se tolaži

Pariz, 2. febr. (A.A.) Moskovska »Tas« poroča, da je Litvinov demantiral, da bi imel odhod mehiškega poslanika iz Moskve političen značaj, ker mehiški poslanik ni vložil nikakega protesta. Njegovo potovanje je osebne značaja ter je v zvezi z njegovo misijo v Osrednji Evropi. Litvinov je izjavil, da ne verjame njegovim razlogom in da misli, da mehiški poslanik ravna pod nekim tujim vplivom.

Turčija prosi za Moratorij

London, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) »Times« poroča iz Carigrada, da je turška vlada sklenila prositi za moratorij glede plačevanja svojih dolgov, in sicer radi tega, ker hoče Turčija izvesti akcijo za stabilizacijo svoje valute.

Poslanci čestitajo Macdonaldu

London, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Radi izjave, s katero je MacDonald zagovarjal odpravo velikih bojnih ladij in podmornic ter znižanje števila križark, mu je 196 angleških poslancev poslalo brzoglavno čestitko, kjer izjavljajo, da ga bodo oni in angleški narod vsestransko podpirali v njegovi politiki.

Komunistični poizkus se ponesrečil

Washington, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Snoči je skupina mladih komunistov priredila burne demonstracije pred mehiškim poslaništvom. Nosili so s seboj napise: »Doli z belim terorjem v Mehiki!« Policija je demonstrante razgнала in jih več aretirala.

Krvavi zločini blazneža v Marseilli

Pariz, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) V petek je izvršil neki zblaznel človek v Marseilli več strašnih zločinov. Zločini so bili izvršeni v naselbini armenskih delavcev v enem predmestju Marseilla. Neki 45 letni Armenec je prišel iz svojega stanovanja oborožen z revolverjem. Najprej je ustrelil nekega svojega tovariša, ki je slučajno prišel mimo. Nato se je vrnil v svoje stanovanje in ubil z več strelji svojo 36 letno ženo. Desetletna hči, ki je videla ta grozni prizor, je še mogla v zadnjem hipu pobegniti. Mož je nato vdril v sosednjo hišo in tam ustrelil petkrat z revolverjem. Strelji so ubili neko 65 letno žensko in dve njeni hčeri, stari 23 in 25 let, tretja hči pa je bila smrtno nevarno ranjena. Tedaj je prišel domov z dela mož pravkar umorjene žene. Zblazneli morilec je tudi tega težko ranil. Ko je tako umoril pet oseb, dve pa težko ranil, si je poglaval še sebi kroglo v glavo. Vsi ti strašni zločini so bili izvršeni v manj kakor devetih minutah; morilec ves ta čas ni spregovoril niti besede.

Seja Carigrajske akademije znanosti

Moskva, 2. febr. (Tel. »Slov. listu«.) Na zaključni seji leningradske akademije znanosti sta bila razen Lunačarskega izvoljena za redna člana tudi Volgin in Pisarjevski. Za častne člane sta bila med drugimi izvoljena nemški teolog Walter in ga. Pavlovna.

Moderna norost

Pariz, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) V sredo bo v uredniških prostorih »Journala« v Parizu volitev letošnje Miss Evrope, ki se bo potem v Kaliforniji z Miss Ameriko borila za naslov najlepše ženske sveta. Od 20 evropskih kandidatkinj lepote jih je že 16 dospelo v Pariz. Nastanjenе so v hotelu »D'Orsay«, kjer je pripravljeno za 20 apartamentov in kamor prihaja neprestano velika množica časnikarskih poročevalcev in fotografov. Kandidatkinje se bodo predstavile v torek v pariški operi. Predsednik žirije je Albert Besnard, član francoske akademije.

Dunajska vremenska napoved: Majhne izpremembe vremena.

Družba „ILIRIJA“ Premog
Dunajska cesta št. 46 Drva
Telefon: 2820 Koks

Kulaki proti Stalinu

Odpor kmetijskega ljudstva proti kolektivizaciji kmetijske zemlje

Moskva, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Sovjetsko časopisje zadnje tedne zopet divje napada »kulastvo« in ga označuje kot smrti zapisano in hitro odmirajočo kmetijsko kasto. Vendar pa mora priznavati, da je ta »razredni sovražnik« v najrazličnejših pokrajinah sovjetske Rusije zmožen prav krepkega odpora. Iz okrajev Tver, Uljanovsk (prej Simbirsk), Kostroma, Barnavir in Irkutsk so prišla poročila, da se kulaki z vsemi sredstvi bore proti kolektivizaciji poljedelstva, ki ga uvaja sovjetska vlada. Poljedelski strokovnjaki, ki so

bili odposlani za organiziranje kolektivnih kmetijskih gospodarstev, so izpostavljeni pogostim atentatom. Duhovščina, tudi razkolniška, podpira baje — po teh poročilih, — ta odpor z vsem svojim vplivom in celo z grožnjami cerkvenega izobčenja, samo da prepreči kmetov vstop v kolektive. Na drugi strani pa se je izkazalo, da nekatere vstopajo v kolektive ravno kulaki, ki si hočejo na ta način zagotoviti vodilni vpliv. Samo v okraju Uljanovsk so odkrili, da je vstopilo v kolektive 434 kulakov, ki so bili nato takoj izključeni.

Rdeča vojska mora pomagati

Moskva, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Odpor kulakov proti kolektivizaciji so pričeli tudi že čutiti sovjetski voditelji. Da bi kmetijska kolektivna gospodarstva utrdili, so sklenili, da pritegnejo h kolektivizaciji zemlje poleg izučeni delavcev tudi vojske rdeče armade in mlajše oficirje. Ti morajo oditi v kolektivna kmetijska gospodarstva kot instruktorji in za delo s traktorji. Po povelju Vorosilova se mora s 15. februarjem pričeti v vseh oddelkih rdeče vojske pouk o delu na kolektivnih gospodarstvih. Tekom letošnjega leta mora biti v ta namen izučeni 100.000 rdečih vojakov.

Nadalje je sovjetska vlada sklenila, da se morajo vsi podeželski sovjeti na novo izvoliti. V vsakem sovjetu pa morajo imeti kolektivni kmetje in bajtarji absolutno večino. Na ta način upa sovjetska vlada preprečiti, da bi se kulaki vtihotapili na vodilna mesta vaških sovjetov ter s pasivnim odporom onemogočili kolektivizacijo ruske zemlje.

Nove ostre odredbe proti Kulakom

Moskva, 2. febr. (Tel. »Slov. listu.«) Odredbe sovjetske vlade za uničenje veleposestnikov in za uvedbo industrijskega in socialnega poljedelskega gospodarstva se vrstijo druga za drugo. S posebnim dekretom iz Kremla so dobili izvršni odbori pooblastilo, da smejo kulake razlastiti v vseh njih pokrajinah, kjer je izvedena kolektivizacija. V teh pokrajinah

so razveljavljani tako zvani deželni zakoni, po katerih je bilo mogoče, jemati zemljo v zakup in naročati poljedelske delavce. Razen tega smejo ti odbori odrediti vse, da se odpravijo veleposestva. V to svrhu smejo konfiscirati imetje in dosežanje lastnike kulake pregnati iz dotične pokrajine, njihova last pa se smatra kot temeljna vloga kolektivnih kmetov in dnevničarjev.

Krvavi dogodki na Liparskih otokih

Pariški list poroča, da je bil pri tem ubit Josip Filiplić

Zagreb, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Šele sedaj prihajajo vesti o krvavih dogodkih na Liparskih otokih koncem preteklega leta, ko je

bilo konfiniranih mnogo Istranov. Ni znano, zakaj je prišlo do klanja naših ljudi. Pariška »Liberte« objavlja o tem kratko poročilo, iz katerega je posneti, da so pri tej priliki ita-

lijanski karabinerji ubili Josipa Filiplića, ki je bil uradno pokopan. Pri pogrebu je nastopila milica v zelo velikem številu.

Sijajen ples zagrebških časnikarjev

Zagreb, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Včeraj je bil v hotelu »Esplanade« ples zagrebških časnikarjev, ki je uspel nad vse sijajno in zbral k svoji prireditvi poleg zastopnikov oblasti ves intelektualni del Zagreba in zastopnike raznih ustanov. Prisotnih je bilo okoli 1600 oseb. Prišli so tudi mnogoštevilni gostje z dežele, iz Belgrada pa je prišel predsednik zveznega odbora Jugoslovanskega novinarskega združenja Franjo Smodej, zastopnik osrednjega presbitorja v predsedništvu ministrskega sveta Radoje Marković in več belgrajskih časnikarjev. Po splošnem priznanju je bila to ena najlepših prireditev v Zagrebu, ki je časnikarskemu stanu prinesla mnogo moralnih in materialnih koristi. Vsi zagrebški listi objavljajo obširna poročila o tekmi, popis povabljenih in toalete raznih dam, ki so pri plesu sodelovale.

Potniški avtomobil padel v oreo

Belgrad, 2. febr. (Tel. »Slov. listu.«) Iz Kosovske Mitrovice se poroča, da se je tam zgodila velika avtomobilska nesreča. Potniški avtomobil, ki vozi iz Peči proti albanski meji, je padel v prepad in pokopal pod seboj potnike. Med drugimi je ostal na mestu mrtev poročnik Milutinović.

Novosadsko pevsko žensko društvo odlikovano

Novi Sad, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Danes se je na slavnostni akademiji izročila zlata lira, dar Nj. V. kralja, novosadskemu ženskomu pevskemu društvu, ki je lansko leto pri tekmi Jugoslovanske pevske zveze postalo prvak. Slavnosti se je udeležil kot odposlanec Nj. V. kralja brigadni general Dr. Dimitrijevič, ban Nikolič, armadni poveljnik general Dokić in mnogo drugih osebnosti.

Belgrajske vesti

Belgrad, 2. febr. (AA.) Pravosodni minister dr. Milan Srškić je na podlagi čl. 26 zakona o izdajanju tapij na področju specialnih sodišč v Beograd in Skoplju in velikega sodišča v Podgorici ter v sporazumu z ministrom financ predpisal pravilnik za izvrševanje zakona o izdajanju tapij. Pravilnik ima 33 členov.

Belgrad, 2. febr. (Tel. »Sl. listu.«) Ravnatelj poznaniškega velesejma, ki se nahaja že več dni v naši državi, je danes obiskal belgrajsko trgovsko zbornico, ki je imela plenarno sejo. Pri tej priliki so na seji priredili živahne manifestacije Poljski.

Belgrad, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Danes je bila plenarna seja glavnega odbora zveze človekoljubnih društev kraljevine Jugoslavije. Prisotni so bili mnogoštevilni člani posameznih društev iz države. Sklenilo se je, da se delavnost zveze razširi tudi na vsa ona humanitarna društva, ki do sedaj niso bila vključena v zvezi.

Belgrad, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Za popravilo pristanišča v Šibeniku je določen potreben kredit. Tozadavna dela se bodo zato takoj začela.

Belgrajsko vremensko poročilo: Belgrad, 2. febr. (AA.) Oblačno v vsej kraljevini. Ponekod dež v spodnjem Primorju. Temperatura v vsej državi narasla za povprečno 3 stop. C. Minimum v Plevlju —? stop., maksimum Vis +15 stop. Prognoza za 3. februar: V vseh pokrajinah bolj oblačno, vetrovi umerjeni iz severnega kvadranta. Dež na jugu države. Temperatura se ne bo znatno izpremenila.

Jubilejni občni zbor kolesarskega društva »Sava«

Redko kateri občni zbor kolesarskih društev pokaže sliko tako neumornega in nesebičnega dela v korist kolesarskega sporta kakor jo je pokazal jubilejni občni zbor »Save«.

Kolesarski sport, ki se je izmed vseh vrst sporta pri nas najprej uveljavil, je v zadnjih letih precej nazadoval. Stari dirkači so popustili, med današnjo mladino pa ni pravega razumevanja.

Vseeno pa je v tej delni krizi, v kateri se kolesarski sport nahaja, včerajšnji občni zbor »Save« pokazal, da je tudi tu možen napredek. Zborovanju je prisostvovalo okoli 100 rednih članov, ki so z zanimanjem sledili izvajanjem funkcijonarjev.

Zborovanje je otvoril in vodil društveni predsednik g. Batjel. Zborovanju so prisostvovali delegati kolesarskih društev »Zarjec«, »Ljubljance«, »Sorec«, »Triglava« in »Sloge«. Po pozdravnih besedah predsednika je društveni tajnik Gregorčič v skrbno sestavljenem poročilu orisal delovanje društva v preteklih petih letih. Na zelo številnih prireditvah, ki jih je društvo v zvezi z ostalimi društvi priredilo, so se izkazali kot naj-

boljši kolesarji Slamič, Nagode, Djordjevič, Prodan, Dolence, Cimerman in med juniorji Krušič. Društvo je pa prirejalo dirke tudi v damski skupini, kjer sta dosegli najlepše uspehe gospodični Batjel in Slamič.

Blagajniško poročilo ni pokazalo posebnega blagostanja v društvu. Tudi to društvo se mora boriti z denarnimi težavami. Revizor je ugotovil, da je blagajna v najlepšem redu.

Po poročilih je povzel besedo društveni podpredsednik Rozina. V temperatnem govoru je orisal težkoče, s katerimi se mora društvo boriti, poudarjal je pa velike zasluge predsednika g. Batjela, ki jih ima za razvoj društva.

Da se dostojno proslavi društvena 5 letnica tudi s sportno prireditvijo, namerava društvo prirediti v poletni dobi veliko mednarodno tekmovanje.

Po fotografiranju so bile razdeljene kolajne in diplome med zmagovalce v dirkah zadnje sezone. Nato je zaključil g. Batjel uspešno zborovanje z željo, da bi se društvo tudi v prihodnjih letih lepo razvijalo.

Zagrebske tekme

Zagreb, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Ker je bilo odpovedano gostovanje belgrajske Jugoslavije, so se odigrale v Zagrebu samo tekme za prvenstvo rezervnih moštev prvega razreda. Ostale prvenstvene igre nižjerazrednih klubov so bile odpovedane radi neugodnega terena. Glavno zanimanje je bilo za tekmo Hašk-Concordia. Znano dejstvo je, da ta zagrebška vodilna kluba razpolagata z dobrimi rezervami. Vendar je bilo na igrišču malo gledalcev. V predigri je moštvo Gradjanskega potoklo Croatia s 7:0. Glavna tekma Concordia-Hašk pa je končala s 4:2.

Belgrajske tekme

Belgrad, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Danes se je igrala prijateljska tekma med BSK in Vojvodino iz Novega Sada. Gledalcev je bilo 1500. Igra je bila zelo interesantna. Zmagal je BSK s 4:2. Razen tega so bile prvenstvene igre nižjih razredov: Gradjanski : Vozdovački 2:0, Uskok : Gardijski nista nastopila, ker ni prišel sodnik. Bulbulderac : Marovac 1:0, Viktorija : Herog 3:0.

RAZNE SPORTNE VESTI

Novi Sad, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Današnja tekma med novosadskim Delavskim sportnim klubom in Jedinštvom iz Belgrada je končala s 4:3.

Dunajske tekme

Dunaj, 2. febr. (Tel. »Slov. listu.«) Danes se je igralo drugo glavno kolo za dunajski pokal. Bilo je odigranih 8 iger.

Austria : Admira 3:2 (1:1, 2:2, 3:3). Igra je ob poteku rednega časa ostala neodločena ter je bila potrebna dodatna igra.

»ILUSTRACIJA«

»Ilustracija« št. 1., letnik II., najboljša in najlepša jugoslovanska ilustrirana mesečna revija, je pravkar izšla. Izredno bogata številka z neštevilnimi slikami in izborno vsebino, mora privabiti vsakogar, da se na list naroči, če ga še ne pozna. »Ilustracija« bo v drugem letniku še boljša in še lepša, kot je bila v prvem. Poglejte si jo in ne pozabite kupiti 1. številko, ki je na razpolago v vseh knjigar-nah in trafikah. Vsebinska in oprema te revije je dovolj glasna reklama. Naročnica samo 100 Din letno, 55 Din polletno (inozestvo 120 Din letno). Če lista še ne poznate in se mislite naročiti, zahtevajte številko na ogled! — »Ilustracija«, Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6.

Ropar Smole aretiran

Hrastnik, 2. febr. (Tel. »Sl. L.«) Roparski hajduk Smole, ki so ga oblasti dolgo časa iskale in ki je znan po svojih drznih roparskih pohodih, je bil danes aretiran v Sevnici, v krojaški delavnici Josipa Arnska, ravno ko si je pomerjal obleko.

Poštni uradnik oronan

Belgrad, 2. febr. (Tel. »Slov. listu.«) Iz Trstenika se poroča, da je bil snoči napaden in težko ranjen tamkajšnji poštni uradnik Stefanovič, ko je nesel na železniško postajo dnevno pošto. Napadalcu, o katerih ni nobene sledi, so mu odvzeli vse službene pakete, v katerih je bila večja vsota denarja in več vrednostnih papirjev.

Mariborska nedelja

Maribor, 2. februarja.

Prijatelji umetnosti so se zgrinjali včeraj zvečer v teater ter ga docela napolnili. Bila je namreč premijera znane opere »Netopir«. V primeren okvir jo je spravljal V. Skrbinšek, ki je na odlični način rešil režijsko plat; posamezne najvažnejše vloge so bile v preizkušeni rokah. Le princ Orlovsky je malo motil z medlostjo svojega nastopa. Glasbeni del pa je bila zadeva mojstrske rutine dirigenta L. Herzoga.

Planinci so množično kapali v prostranstvo unijske dvorane. Ob drenju in gnječi, ki se je očitovale, je treba ugotoviti, da je v Mariboru veliko planincev. In dogodilo se je na tradicionalnem planinskem večeru, ki je med Mariborčani najpopularnejši, nemalo čudo. Sicer ležejo naši hribolazci na razne »spice«; to pot pa se je ravnotežje sil premaknilo. Neutrudni Pohorjanci so se vbadali po ravni unijske ploščadi; pa so se »spice« zganile ter se znašle na njeni ploskovni dokajšnjosti. Izpad pestrosti mariborske meščančadi, ki se je bila tukaj zbrala, so v dobri volji in s krasnim zgledom moleli »vrhovi« mariborske družbe ter se spreminjali v pestrolicnem dirindaju.

Predkarnevalsko zaborenje in valovanje zajema odbravsko prestolico. Posvedočilo se je to tudi ob množičnih »hausballih« v perifernih javnih lokalih, ki so poobestv v predmestnem mariborskem življenju.

Mariborčani pa so miren »folk«. Zato niso imeli organi javnega reda posebnega posla. Omejiti so morali svoj delokrog na pozivanje k redu in spokojnosti. In zato ni bilo nikogar, ki bi mu bila dana prilika, da za dalj časa zlekne in prevleči svojo fizično celokupnost preko idiličnih grafovskih pričen. Mariborčani so kam-peljci. Zato je današnja nedeljska bilanca na tem poprišču precej piškava ter je istopomembna z nulo. Pa tudi na reševalni postaji ni bilo posla, ravno tako ni bilo v siceršnjem mariborskem in okoliskem živju in bitju zabeležbe vrednih dogodivščin. Na celi fronti smo torej današnjo nedeljo obhajali v znamenju pravcar-te nu-u-ul.

Ljubljanska kronika

Tudi včerajšnja nedelja je potekla v Ljubljani popolnoma mirno in brez dogodkov. Niti policijska niti nezgodna kronika ne beležita znatnejših dogodkov.

Na predvečer, to je v soboto zvečer, so Ljubljancem imeli zopet priliko, občudovati svoj Grad, ki je bil krasno razsvetljen. Vsa severna stran gradu je bleščala v beli, beli električni luči. Grad je bil razsvetljen od tritret na 9 do tritret na 10. Posebno lepo so morali videti razsvetljeni grad ljudje na Posavju in v drugih vaseh severno Ljubljane.

Čez noč ni bil nihče aretiran, kar je za soboto in za prvi dan v mesecu res čudno. Tudi kalilec nočnega mira ni bilo opaziti. Policiji so prijavljene tri manjše tatvine, od katerih pa nobena ne presega vrednosti 600 Din. Neki kmet iz Grosupelja je ovaden radi trpinčenja živali in radi arogantnega nastopa proti stražniku, ki je posredoval v zadevi.

V soboto zvečer se je vršilo v Ljubljani več, razmeroma uspešnih predpustnih prireditev. Te prireditve so bile dobro obiskane, ker so imeli ljudje še denar. Lepo je uspela tudi prireditve Družabnega kluba v Unionu.

Materinski večer v zavodu za zaščito dece, Lipičeva ulica, se vrši v sredo, dne 3. februarja točno ob osmih zvečer. Na večeru bo predaval g. dr. Breclaj o temi: Mati in dom. Vstop prost.

Lekarne v Ljubljani. Nočno službo imajo Mr. Bahovec, Kongresni trg; Mr. Ustar, Sv. Petra cesta 78 in Mr. Hočevar, Ljubljana VII.

Hasanaginica.

Lep uspeh slovenske opere pomenja sobotna vprizoritev »Hasanaginice«, glasbene drame v treh dejanjih, kakor jo je imenoval njen komponist Ljubo Šafranek-Kavič. V sedanjih predelani obliki je bila »Hasanaginica« v soboto prvič vprizorjena. Naslovno vlogo je pela gos-pa Thierry-Kavčnikova, Hasanaga g. Križaj, ki je zopet briljiral, Pintoroviča g. Grba, čer-kesko sužnjo gđena Spanova, kadijo g. Vičar. Vsi so svoje vloge odpleli popolnoma dovršeno. Ljubitelji glasbe so napolnili gledališče do zad-njega kotička. »Hasanaginica« je v Ljubljani prodira na vsej fronti in je bilo navdušenje občinstva ogromno. Po drugem dejanju so prešli Kavčnikova, dirigent Polić in skladatelj Šafranek vsak po dva sopka. Komponist Šafranek je bil burno aklamiran in je moral večkrat pred zastor. — Popolnoma na mestu je bila tudi mala demonstracija dirigenta g. Polića, ki jo je pri-redil pri averturi, proti nepoznim obiskoval-cem. Kdor zakasni, naj ne moti še drugih. Po si naj bi zapomnili vsaj tisti, ki pravijo, da po-znajo — manire.

»Utopljence« na Rokodelskem odru.

Za predpustni čas je takole zabavna bur-ka, kakor je »Utopljence«, kakor za nalas, Rokodelski oder je bil včeraj nabito poln občinstva in bo moral Rokodelski oder prihodnjo nedeljo »Utopljence« ponoviti. Igralci so nabili burko kar dobro in je bilo smeha nič koliko lumentu so peli tudi kuplete in pesmi. Izkazali so se igralci Gajeta, komik Novak, gđena Anica Okleč, dobri pevec Vrančič in po gđeno Kavič. Razen prvega in Novaka so vsi peli tudi pesmi. Vrančiču se je celo posrečilo s smehom in dobro voljo pripraviti občinstvo, da je pelo z njim. Pa tudi med odmorji ni bilo dolgočasno. Zakaj tedaj se je izkazal mali šestletni fantko Zupančič, ki je imenitno igral na harmoniko ter bil deležen aplavza.

Ljubljansko gledališče

Drama
Začetek ob osmih zvečer.
Ponedeljek, 3. febr.: »ZA LJUBEZEN SO ZDRA-VILA«. Red B.

Opera
Začetek ob pol osmih zvečer.
Ponedeljek, 3. febr.: Zaprt.

Mariborsko gledališče

Ponedeljek, 3. februarja: Zaprt.

Torek, 4. februarja ob 20: NETOPIR. Ab. A.
CELJSKO GLEDALIŠČE
Sreda, 5. februarja ob 20: LEPA PUSTOLOVŠČI-NA. Gostovanje Mariborčanov.

Ali bo zvočni film izpodrinil nemi film

Zvočni film, ali kakor pravijo Amerikanci »Talking pictures« ali na kratko »Talkies«, se vedno bolj uveljavlja in je tudi že v Jugoslaviji nastopil svojo zmagovalno pot. V Beogradu in Zagrebu so predstave z zvočnim filmom že na dnevnem redu in tudi druga mesta kot Sarajevo in Ljubljana so že doživela zvočni film. Še bolj pa se je zvočni film uveljavil v drugih deželah, zlasti v Nemčiji, da so prenehale filmske tvornice že z izdelovanjem nemih filmov, katerih vedno bolj primanjkuje. Gotovo pa je, da bo zvočni film še bolj napredoval in zato kar samo od sebe nastaja vprašanje, če bo zvočni film izpodrinil nemi film.

V »Kölnische Volkszeitung« odgovarja na to vprašanje dr. Kreuzhage, ki pa glede zvočnega filma ni posebno optimističen. Pravi, da se že v Ameriki, pa tudi v Nemčiji pojavlja gotovo nasprotje proti zvočnemu filmu. Ponudni ljudje nadalje trde, da ameriško navdušenje za zvočni film ni pristno, temveč je bilo od izdelovalcev zvočnih filmov javnosti vsiljeno. Ti izdelovalci so tudi že spoznali, da pada zanimanje za stoodstotne zvočne filme, v katerih so le posamezni deli zvočni. Pač pa spremlja ves film godba, ki je nalašč za

film skomponirana. Amerikanci pravijo taki godbi »Carmel Music«, kar bi se reklo po naše »vkuhana ali konservirana godba«. Baš proti tej vkuhani godbi pa je odpor javnosti vedno večji, ker pač taka godba mnogo slabše doni, ko orkestralna. Ameriška kino gledališča pa so imela povečini zelo dobre orkestre, s katerimi se po zvočniku odajana glasba ne more primerjati.

Druge velika napaka zvočnih filmov je njih vsebinska revščina. Zvočni film potrebuje za podajanje snovi trikrat toliko časa ko nemi film. Sedanjim zvočnim filmom bi se v nemem filmu nehali v pol uri. Zato pa tudi dejanje v zvočnem filmu ni niti približno tako napeto ko v nemem.

Nadaljnja napaka zvočnega filma je tudi v tem, da doni moški glas nenaravno. Kakor da bi bili vsi ljudje sami basisti, pri čemer pa se sliši še neki neprijetni teman odmev. Posebno dramatični prizori done večših naravnost smešno.

Zvočni film danes zmaguje, ker ima za sabo čar novosti. Ko bo ta čar izginil, kar niti ne bo trajalo dolgo, pa se bo jasno videlo, da zvočni film nikdar ne bo izpodrinil nemega.

Siara in vendar vedno nova zgodba

Gospodična Suzanne se je morala vsak dan voziti z železnico v neko pariško predmestje, kjer je bila v službi. Nekoč je v vlaku spoznala elegantnega gospoda, ki se ji je predstavil kot letalski oficir. Prišel ji je pripovedovati o svojih doživljajih in pol goma je pri teh pogovorih prišlo med obema do prave pristranske prijateljstva. Temu se je skoraj pridružila ljubezen in gospod je naprosil gospodično, da naj postane njegova žena. Ta ga je nato predstavila svojim staršem, katerim je bil zelo všeč. Letalski oficir je nato pridno občasno v nevestini rodbini in vse je z veseljem pričakovalo dne, ko bo letalski oficir poročil Suzanne. Neki večer pa je nekdo klical oficirja k telefonu in tedaj so vsi slišali ta pogovor: »Gotovo, gospod general. Če želite odpotujem še danes, kakor hitro si priskrbim potreben denar.« V tako pozni uri pa je seveda težko priti do denarja, ker so vojaške blaginje in banke zaprte. Toda povelje generala je tudi treba izvršiti, ker je od tega odvisno napredovanje. Tako so v rodbini takoj zbrali vso gotovino, ali bilo je le nekaj nad 4000 frankov. K sreči pa je prišla teta, ki je prinesla nevesti 10.000 frankov, da si nakupi balo. Zenin se je v zveščku silno branil sprejeti ta denar, na koncu pa je le vzel in vsa rodbina ga je spremljala na kolodvor, kjer je bilo slovo zelo pristrano. Od tedaj pa je izginila vsaka sled za letalskim oficirjem in tako so starši vso zadevo prijavili policiji. Pariška policija je nato predložila rodbini svoj album zločincev in v resnici je našla tu rodbina letalskega poročnika. Kmalu nato je policija zženinac aretirala, baš v trenutku, ko se je trudil, da sklene na progi med Toulousom in Bordeaux-em novo zaroko.

Bernardinski pes rešil tri študente

Warnsdorfi, 1. febr. V teh dneh so šli trije študenti iz Berlina v Krkonoših k Rennerjevi koči. V dolini Bele Labe pa so zgrešili pot in je niso mogli najti kljub vsemu prizadevanju. K nesreči pa je še prišel padati gost sneg, da so prišli dišaki v najtežjo stisko; zlasti še, ker so bile njih sile že izčrpane. V tem pa je začel bernardinski pes v Rennerjevi koči postajati nemiren in se na noben način ni dal pomiriti. Zato so psa spustili

in sledili po njegovi sledi. V kratkem je prišel pes do treh študentov, ki so bili že skoraj zasneženi. Prenesli so jih hitro v koč, kjer so v kratkem prišli čisto k sebi.

Programi Radio-Ljubljana:

Ponedeljek, 3. februarja: 12.30 Reproducira na glasba. — 13.30 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. 17.30 Spominski večer pisatelju Milanu Pughu (g. Lipah, član nar. gled.) — 18.30 Reproducira na glasba. — 18.30 Dr. Leben: Francoščina. — 19.30 Zdravstveno predavanje. — 19.30 Ga. Orthaber: Angličščina. — 20.00 Oč kristalnega zrna do steklene posode I. predava g. Mecilošek — 20.30 Prenos simultane srednjeevropske koncerta iz Budimpešte. — 22.30 Časovna napoved in poročila.

Torek, 4. februarja: 12.30 Reproducira na glasba. — 13.30 Časovna napoved, borza, reproducirana glasba. — 13.30 Iz današnjih dnevnikov. — 17.30 Koncert radio orkestra. — 18.30 I. Martellanc: Razne vrste reklame. — 19.30 Dr. Kolarič: Napake sloven. pisanja. — 19.30 Dr. Preobražensky: Rusščina. — 20.00 Kristalnega zrna do steklene posode II. predava g. Mecilošek. — 20.30 Prenos iz Zagreba. — 22.30 Časovna napoved in poročila. — 22.15 Koncert radio orkestra.

Za kratek čas.

»Prosim vas, posodite mi tri tisoč dinarjev. Hotel bi naenkrat plačati vse svoje dolgove.«

»Moj glasbeni učitelj pravi, da imam močan glas.«

Prijatelj: »Kaj pa pravijo sosedge?«

Iz suhe Amerike. Prohibicijski stražnik svojemu tovarišu, ki zamaš preiskuje na francoski ladji, da bi našel nekaj prepovedanega alkohola: »Ti ljudje so res brez vsake manire! Tako silno žejo imani, a niti ene same steklenice ne morem zapleniti.«

Vsaj dinar za Slovensko Stražo

Gosoa, gleite

moje pranje je vedno ovenčano z uspehom, in to samo zato, ker pravilno omečam vodo z navadno sodo in perem s pravim terpentinovim milom Gazela

GAZELAMILO

Charlie Chaplin in zlata ura

Neki londonski pisatelj je pred kratkim obiskal Charlie Chaplina v njegovem stanovanju. Med pogovorom ga je vprašal:

»Povejte mi, gospod Chaplin, ali ste dobili od neznanih častilcev že dosti daril?«

Chaplin je nato odvedel gosta v sobo, ki je zgledala ko muzej.

»Vidite,« je dejal Chaplin, »vse to, kar je tu, so darila neznancev.«

In katero darilo Vam je najljubše?

Chaplin je stopil k omari, v kateri je bila prava zbirka ur.

»Ta ura je moje najljubše darilo. Je to najbolj zanimivo darilo, ki sem ga kdajkoli prejel. Obenem pa tudi dokaz, da sem v resnici priljubljen.«

Nato je Chaplin pričel pripovedovati zgodbo te ure:

»Imam več avtomobilov, majhen voz, veliko luksuzno limuzino in odprti sportni voz. Najraje pa se vendarle vozim v podzemski železnici, kjer stidim ljudi. Filmski igralec pač mora poznati ljudi in njih kretnje.«

Nekoč sem se vozil v nabito polnem vozu podzemske železnice. Ko sem prišel domov, sem zapazil, da imam v žepu od plašča težjo stvar. Sežem v žep in na svoje začudenje potegnem iz žepa dragoceno zlato uro. Nisem si niti mogel misliti, kako je prišla ura v moj žep. Dal sem uro tajniku, da jo izroči policiji. Tu so uradniki sestavili protokol in se imenitno zabavali, ker je našel Chaplin v svojem žepu tako nenadoma zlato uro. Mislili so, da je vse skupaj gotovo samo reklaman trik od mene. Toda že par dni kasneje se je mogla policija prepričati, da to ni bil noben trik, ker sem prejel po pošti to-le pismo:

Zelo spoštovani gospod Chaplin! Poklicen žepni tat vam piše te vrstice. Pred petimi dnevi sem delal v podzemski železnici. Ko sem ravno potegnul zlato uro iz telovnika bogatega moža, sem zapazil vas. Ker pa sem vaš velik častilec, sem sklenil, da podarim uro vam. Vtaknil sem jo zato v vaš žep. Prosim vas, sprejmite darilo z enako pristranostjo, s katero je dano.

Leta je minilo in policija je izročila Chaplinu uro. Nato so časopisi nekaj časa pisali o tej stvari in lepega dne sem prejel to pismo:

Zelo spoštovani gospod Chaplin! Pred enim letom sem se peljal v podzemni železnici in takoj tam ugotovil, da mi je bila ukradena ura. Sedaj čitam v časopisih, da je moja ura podaril žepni tat vam. Veste kaj? Obdržite uro; ker sem pa še večji vaš častilec, kakor pa je bil žepni tat, vam priloženo pošiljam še zlato ve-

Skrivnost belih zamorcev

Neko južnoafriško zamorsko plemo se razlikuje od svojih sosedov zlasti po tem, da imajo njegovi člani belo kožo, vitko postavo in gladke lase. Dosedaj je bila uganka, odkod ta nenavaden pojav. Sedaj pa izjavlja danski znanstvenik Pedersen, ki se je ravno vrnil iz jugozahodne Afrike, da je to uganko razrešil. Smatra, da so ti zamorci potomci potnikov in posadke neke evropske ladje, ki se je leta 1782, razbila ob afriški obali. To je bila angleška ja-

draica »Grossvenore«, ki je plula iz Indije proti Angliji. Bila je natovorjena z zlatom v sodčkih in pa z dragocnim indijskim blagom. Na krovu je bilo 135 potnikov iz najvišjih angleških slojev. Blizu južnega rtiča Afrike je zašla ladja v vihar, ki jo je vrgel ob skalo. Ves živ vež in tovor je pogotnilo morje. Potniki in mostvo ladje so si komaj mogli rešiti golo življenje. Bližnja zamorska plemena so jih takoj napadla n so ugrabila nekaj žen. Tri dni je trajal boj. Končno se je brodolomcem le posrečilo odbiti zamorce in osvoboditi ugrabljene žene. Nato so sklenili, da gredo proti severu do najbližjih evropskih naselbin. Sklenili so, da se razcepijo v dve skupini. V prvi skupini je bilo deset žen in več moških, v drugi skupini pa so bili le moški. Ta skupina je šla ob obali in je po desetdnevni naporni hoji in pomanjkanju končno dosegla prvo holandsko naselbino pri Ritienu dobre nade. Holandi so takoj organizirali resilno ekspedicijo, da bi rešili drugo skupino. Našli pa so le nekaj mož. Žene so ugrabili pri nekem spopadu zamorci, večino mož pa pobili.

Evropejci so napravili vse, da bi rešili bele žene zamorskega suženjstva. Leta 1790 je celo holandska vlada poslala veliko ekspedicijo, ali pozvedovanja za ugrabljenimi ženskami so bila brezuspešna. Šele leta 1795 so zvedeli vsaj nekaj o usodi ugrabljenih. To leto se je prav na istem mestu, kakor »Grossvenore« razbila tudi ameriška ladja »Herkules«. Kapitan je mogel od domačinov zvedeti, da so bili beli možje pobiti, žene pa so oženili zamorci. Dalje je ugotovil, da je glavni tega plemena oženil dve beli ženi, od katerih je ena kmalu umrla, druga pa je imela z njim več otrok. Ni pa mogel zvedeti več, kje se je nahajala tedaj.

Po teh starih sledih je šel Pedersen. Videl je in govoril z belimi zamorci, ki žive sredi zamorskih plemen. Po njegovem mnenju gre za potomce onih belih žen z razbite ladje. Pedersen sklepa, da so se mešanici nato ženili med seboj in so na ta način kolikor toliko ohranili lastnosti belega plemena.

Izvoljen ciganski kralj Mihael II

Varsava, 2. febr. V Pistoyn pri Varsavi so zvolili te dni ciganskega kralja. Izvoljen je bil neki Mihael Kviet in dobil je naslov Mihael II. Ceremonija izvolitve se je izvršila prav kraljevske. Državnega predsednika Poljske je zastopal župan dr. Gajevski, ki je pozdravil novega kralja tudi v imenu maršala Piłsudskega. K volitvi so prišli zastopniki ciganov iz vse Poljske. Večina od njih je bila v zelo slikovitih nosah. Napisana je bila posebna listina o kronanju, ki sta jo podpisala tudi župan mesta in zastopnik varsavskega policijskega ravnatelja. Novi kralj je s pozlačeno krono na glavi imel potem prestolni govor, v katerem je zagotavljal, da so poljski cigani dobri in zvesti državljanji in vedno pripravljeni izpolniti vse svoje dolžnosti do države. Po kronanju se je vršila velika slavnost, na kateri je igral 40 članski ciganski orkester. Kraljica Sedra — Lubica je imela veliko ovratnico iz samih zlatih in srebrnih novcev, ki je tehtala štiri kilograme. Izvolitev in slavnost sta vzbudile v vsem mestu največjo pozornost.

pa zinil ti, nesrečni možakar, le besedo, je ujaljena ženka pristivila na ognjišče še en teden, kjer je kuhala dolg rilec, včasih kar po cel teden, dokler ni dobila novega klobuka ali pa modernih škornjčkov. Sedaj bo pa vse to čisto drugače, če bodo ženske na kuharski razstavi spoznale, da gre tudi brez njih. Če bi jaz bil kuhar, bi prav gotovo razstavil rilec a la rilec ali pa profinjene rilece in sem prepričan, da bi doživel ogromen uspeh, če ne od moške, pa od ženske strani.

Kakor berem, bodo kuharji za razstavo napelki in nacyrli samo dobre stvari. To se mi ne zdi čisto pravi. Kdor hoče pravilno oceniti kakšno stvar, mora poznati tudi njeno nasprotje. Zdravje ceni le tisti, ki je bil že bolan. Zato bi bilo treba po mojem razstavo razdeliti na dva dela, da bi ljudje mogli dobro primerjati s slabim. Na eno stran bi postavili samo lepe, rahle ajdove zgance, na drugo pa cmokaste kepe iz ajdove moke. Na eno stran lepo zabeljen in po žlahni svinjini duhteč ješprenj, na drugo stran pa posodo, iz katere bi že od daleč dišalo po zasmojenem. Tako bi moralo biti razporejeno celo kosilo, od juhe do črne kave, dobro in slabo. Nad dobrim pa bi se moral bleščati velik napis: Tako kuhajo moški! Na drugi strani posebnega napisa še treba ne bi bilo.

Ljudje pa ne žive samo od tega, kar kuhajo za svoj želodec, ampak žive tudi od tiste kuhle, ki jo kuhajo v sebi. Človeško telo je menda ena sama velika kuhinja. V želodcu se še enkrat prekuhava to, kar nakuhajo kuharji in kuharice, v srcu pa kuhla človek laži, maščevanje in škodčelnost, v možganih in v svoji duši pa hudobne naklepe. Čudno je to, da pra-

vimo mi, da se vse našete lepe stvari v nas kuhajo. Nemci laži fabricirajo, mi jih pa kuhamo. Nekateri so hoteli kuharjem in kuharicam zopet vrniti njihovo stanovsko čast in so hoteli sramoto naprtili kovačem, češ da se laži kujejo, pa ni nič pomagalo, ker mi še kar naprej laži kuhamo. Ne vem pa, če bodo kuhane laži prišle tudi na razstavo. Nekateri pravijo, da je ta kuha zelo grda, iz svoje lastne izkušnje pa vem, da je zelo hvalčna. Nobene stvari namreč ljudje ne uživajo tako radi kakor laži posebno če so lepo servirane. To je pa treba znati. In tisto veselje, ki ga ima človek, če vidi, kako slastno ljudje požirajo njegovo lažnjivo kuho — to veselje se da primerjati samo s tistim veseljem, ki ga uživa kuhar, če gleda, s kakšnim veseljem uživa gost naročen teletji zrezek iz — konjskega mesa! Zato se mi zdi naš jezik mnogo popolnejši kakor nemški, kajti laž ne sme biti kovana ali skovana ali fabricirana, ampak dobro kuhana mora biti, pa gre ljudem bolj v slast kot najboljša francoska posebnost. Če bi se pa naši kuharji res odločili in bi hoteli razstaviti tudi pri nas kuhane laži, jim priporočam, da jih pripravijo z ljubljansko omako in želi bodo občudovanje vsega sveta. Če ne vedo, kako se naredi ljubljanska omaka, jim povem recept: Dolegemu jeziku primešaj nekaj hudobije in oboje zalij z obilo nevoščljivosti. Ko zavre, postavi na hladno. Velika škoda pa je, da poznamo le skuhane laži — kako bi ljudem teknilo šele lepo ocvrte ali pa pečene laži!

Slovenci pa ne poznamo samo svoje kuhinje, ampak vemo tudi, kako kuhajo drugod. Naš jezik nam pove, da smo imeli z dunajsko

kuhinja slabe izkušnje, ker pravi pregovor: Kdor hoče iti na Dunaj, naj pusti trehuh zunaj. Kuhinja je morala torej biti nekraj jako čudna, če je moral človek kar trehuh iz sebe potegniti kakor žakelj, da so ga napolnili. Tudi laška kuhinja pri nas ni bila nikdar posebno obrajtna, kar dokazuje beseda »polentare«, ki pri nas ne pomeni nič dobrega. Eolj v čišlih so pri nas Nemci in Čehi, ker smo se od njih naučili jesti »pratos« in »knedle«. Od južne strani pa nismo prevzeli menda še nič. Zakaj ne, ne vem; zdi se mi pa, da privedajo tam doli vsaki jedi preveč paprike, južna paprika pa silno peče, posebno če pride na jezik.

Razstavo pa pojdem pogledat, čeprav imam pokvarjen želodec. Gledat pojdem namreč, kaj bodo postavili naši kuharji na mizo domačega. Po mojem nas pečene mlečne kaše ne bi bilo treba biti prav nič sram, lepo pečene »prsnice« (presne) police pa tudi ne. In še mnogo, mnogo dobrih in lepih stvari ima naša deželica, s katerimi bi postregla lahko vsakemu gostu, in gostje bi jih bili gotovo veseli, če bi enkrat spoznali nekaj, kar sami nimajo, ali pa pripravljeno tako, kakor oni ne vedo in ne znajo. Tudi pri nas žive ljudje, ki visoko cenijo posebke (špeciilitete), ki pa niso posebki za to, ker dobe blago zunje iz tujine, ampak zato, ker so narejeni na poseben način. Po mojem bi zlasti taki domači posebki delali našim kuhinjam in kuharjem vso čast. Koncem koncev pa nič ne stori, če ne bom našel na razstavi kakšnih posebkov — bom pa še jaz kupal rilec a la rilec.

Podpira te 'Slov. stražo'

Med tednom

Kakor pravi branje, bodo te dni enkrat postavili tudi ljubljanski kuharji svojo umetnost na ogled in Ljubljancem bodo imeli takrat priložnost pogledati tudi v veliki lonec, kjer se kuhajo največje dobrote za človeške želodce, ali pa za zdravnike, kakor se vzame. Vse, kar človeškimi želodcem dobro de ali pa tudi škoduje, bodo slavni kuharski umetniki razložili na lepo pogrnjene mize, mi homo pa pasli svoje oči nad nam neznanimi čudeši. Tisti, ki znajo jesti z veliko žlico in ki imajo v domaćih in tujih segah utrjene želodce, bodo tudi zajemali in pokusali, kar nas je pa bolj velikih oči in manjših želodčnih mere, homo pa obujali skomine namesto spominov in se homo pozneje doma tolažili s prežganko ali pa s češpljevo kašo, če ne bo ravno petek, ki je že od nekdaj praznik fizola in zelja in podobnih motorjev na sapo in veter.

Mene res prav pristrano veseli, da homo imeli enkrat tudi v Ljubljani kuharsko razstavo. Ne zaradi želodca in njegovega veselja, ker sem ta instrument že zdavnaj potrl tako, da ga vse fakultete ne morejo več popraviti, ampak zato, ker homo enkrat pokazali in dokazali tudi mi možakarji, da nismo gospodarji sveta samo v štirih, ampak tudi v kuhinji. Kuhinja je bila doslej nedotakljivo žensko svetišče, kamor moška noga ni smela stopiti. Še manj pa pogledati v kuhinjske skrivnosti, in kar zdo-voljni smo morali biti z vsem, kar nam je ženski svet postavil na mizo. Slano ali neslano, surovo ali kuhano, zasmojeno in zapečeno — kar molčati je bilo treba in požreti. Kakor si

Naša velika anketa

Mi, ki imamo, . . .

Ljudi delimo z različnih strani na različne skupine. Po telesnem obsegu jih delimo na debeluhe in suhe in cenimo debeluhe višje kakor suhe, ker imajo debeluharji svoj god na debeli četrtki, suhe pa nimajo nič. Visoki dolgini so strah vseh gospodinj, ki oddajajo sobe, ker je zanje vsaka postelja prekratka, pritlikaveli so pa prav dobro došli krojačem, ker prihranijo nekaj na blagu. Tako bi se dala ta delitev nadaljevati skoro v brezkončnost, če ne bi bilo neke velike meje, ki obsega kar celo človeštvo. To je delitev po premoženju: eni so, ki imajo, drugi pa nimajo nič. Tisti, ki nič nimajo, pa niso proletarci, ker bi tudi oni radi imeli.

Življenje proletarcev, t. j. tistih, ki bi radi imeli, je bilo že nešteto krat popisano do najmanjših podrobnosti. Opisovanje proletarskega življenja je postalo zadnje desetletje velika literarna moda. Mi vemo danes natanko, kako reveži stanujejo, kako se pehajo za borim zaslužkom, kako stradajo, kako jih mečejo debeli fabrikanti na cesto in kako umirajo v bolnišnicah ali pa za plotom. Takega branja je dandanes toliko, da že na nikogar več ne vpliva in nikogar več ne pretrese in se človeku zdi, da so vsi opisovalci revščine kupljeni od onih, ki imajo, da čut usmiljenja s preobilico žalostnih slik revščine še tam zamore, kjer ga je še nekaj ostalo. S to stvarjo je nekako tako, kakor s tistimi vojnimi filmi, ki razkrivajo boje, grozote vojne, so pa zato tukaj, da ljudem grozo pred vojno vzamejo. Človek se namreč počasi na vse navadi, in če gleda dan na dan še tako strahovite slike, postane polagoma za vse strahote top.

Precej manj pa je znano današnjim ljudem življenje tistih, ki imajo. V kinematografih gledamo res vse razkošje tega sveta, toda to je le na platnu. Nekaj razkošja vidimo včasih celo pri nas, toda to razkošje je čisto svoje vrste in je zato že vredno, da si ga ogledamo od bližje.

Plesi, gledališče, koncerti itd.

Sedaj je predpust in to je čas vseh mogočih zabav, kjer se morajo kazati tisti, ki imajo, da dokažejo, da imajo. To pa dokažejo najlažje na zabavah, posebej pa še v gledišču in na plesih.

Lepo je na plesih, seveda na »elitnih«, in lepo je v gledišču. Gospodje so sicer bolj pusti, ker črna obleka je nekam dolgočasna, čeprav velja za praznično, toliko večje razkošje pa uganja ženski svet. Po dvoranah šumi draga svila, okoli vratov se ovija še dražja kožušovina, čevlji se leskečejo v zlatu in bisserih, skrbno negovani prsti pa kar žare od dragega kamenja. Od lože do lože in od mize do mize pa gre en sam glas: »Mi smo, ki imamo — kaj nismo lepi?«

Ko se pa drug drugemu pokažejo in nakažejo, pokličejo avtomobile in izvoščke in se odpravijo ali domov, ali pa še v kavarno. Nekateri pa gredo domov že peš in to je že slabo znamenje. Na poti domov večina nič več ne vpije: »Mi, ki imamo!«

Doma.

Mi, ki imamo, ne stanujemo v skromnih stanovanjih, ker se ne maramo drenjati v sobi in kuhinji, ampak imamo večja, moderna stanovanja s kopalnico in s poselsko sobo. Zakaj pravijo ljudje kopalnici »kopalnica«, tega ne razumemo, ker mi v kopalnici premo. Kdo pa naj daje perilo prati pericam, ko so tako strašno drage? Tudi poselske sobe ne rabimo za posle, ker jo potrebuje domači fant-student, ki ga vendar ne moremo pustiti v salonu — kaj bi pa ljudje rekli? Dekla ima dosti prostora v kuhinji na tleh. Sob pa tudi ne rabimo vseh. Vsaj eno imamo oddano, za denar seveda, kar pa gospodarja nič ne briga. Naj le bedak verjame, da je najemnik naš zakaj pa imamo?

Med kuharicami.

Micka: »Jehhata-na! Nežka! Ali že imaš službo? Pa nov predpasnik imaš — jehhata-na!«

Nežka: »Oh, meni je dobro! Pri tako imenitnih ljudeh sem, da še nikoli tega. Naša gospa so tako nobel, da mi nikoli drugače ne pravijo kakor »butara kmečka! To so imenitna gospa, tako fina...«

Micka: »Jehhata-na — kako si ti srečna! Pri naših pa kar ni za zdržati. Naša gospa kar vse sami delajo, tla ribajo sami, postelje postiljajo sami, otroke oblačijo sami, kuhajo sami in nikoli nič ne rečejo. To ni nobena služba. Kuhajo pa toliko kakor za prasce, pa nikoli nikamor ne gredo. Jaz res ne vem, zakaj si taki »vrnar« ljudje držijo služkinjo. To ni nobena gospa, nobena!«

Nežka: »O, pri nas je pa to vse drugače. Naša gospa nikoli ne vstane pred deseto, tako so nobel. Zjutraj pijemo čaj, pa ga prekuham kar po šestkrat, ker dobijo gospa sicer živce. To mora biti strašna bolezen. Mleka pa prinese mlekarica samo pol litra na dan, pa gospo nikoli ne terja za plačilo, ker so gospa tako nobel. Mleko je za fantka, ki je bolj bolehnega sorte, pa ga ima nekaj zjutraj, nekaj pa zvečer, gospod pa gredo kar tako v pisarno. Za opoldne pa prinesem samo malo mesa, ampak strašno fino mora biti, pa na bukvice ga vzamejo, kaj pa misliš? Pa v štacuni tudi vzamejo na bukvice, same fine stvari, pa čisto malo pojedjo, zvečer se pa tako lepo napravijo, pa gredo ven. Kuhati mi pa zvečer ni nič treba. Jaz pojem kakšen krompir od opoldne, gospa pa nič, tako so nobel. To je služba, to!«

Micka: »Jehhata-na, kako si ti srečna! Taka dobra služba pri taki gospodi! Ti imajo!«

Med obrtniki zvečer.

Zvečer okoli šestih zapro gospodje mojstri svoje delavnice, odvežejo svoje predpasnike, se umijejo in si počešče šope dolgih las čez večje ali manjše pleše in si nakomatajo svoje ovrtnike in kravate okoli vratu. Mehke domače čepice in kapice spravijo, glavo pa si pokrijejo s trdimi klobuki. Takim klobukom pravijo v Zagrebu »halberc«. Potem počakajo, da jih »stara« ne vidi in nato jo zavijejo na okropilo kam okoli vogla ali pa preko pota v staroznano gostilno »Pri čistem studentu«. Tako se imenuje gostilna po sliki nad vrati, kjer Mojzes trka s palico na pravo skalo, ne na vodovod. Ta slika kaže možakarjem pravo pot, da ne zaidejo v kalne vode bližnje konkurence.

Počasi se polni prostor okoli miz. Krčmar si menca roke, natakarija pa nosi na mizo. Največ po četrt. Za začetek. Potem izvečejo fajfe in ogorke cigar. Pogovor pa teče nekako tako:

»Svečnica bo, svečnica. Ti vrag ti! Pa stanovanje bo treba plačati in kako drago! Denarja pa nikjer, ko ljudje nič ne plačujejo. Pet parov novih čevljev sem napravil ta teden, pa do danes še nisem videl božjaka. Potem pa delaj!«

Govornik je obmolnil in stiskal kozarec z dlanmi, da vino pogreje.

Tu se je sklonil k njemu sosed in ga vprašal na uho: »Ti komu pa delaš?«

Vprašal ga je pa na uho tako, da so slišali vsi in zato se je sklonilo kar pet glav nad mizo.

»Za tistega, veš, ki ima avto — Bog ve, če je njegov? Kaj praviš?«

»A za tistega? O, prmejš! Jaz sem mu tudi naredil, že dve obleki sem mu naredil, veste, iz najboljšega blaga, pa tudi do danes še nisem videl solda. O ti...«

»Pa kakšno stanovanje ti ima ta vrag, pa tudi menda ni njegovo. Oni dan je prišla k

sorodnik, ki ga imamo pri sebi zastoj — meni njegova žena ali kar je že, pa je naročila najbolj moderen kožuh za 10 jurčkov. Jaz osel sem ga pa dal. Saj pravim, če mi nismo neumni, pa ne vem, kdo naj bi bil. Ančka, še en četrt — ali pa kar pol, da bo mir.«

»Obrtnik naj pa sedaj shaja. Danes davek, jutri stanovanje, potem liferanti, pa dohtar, pa advokat — sedaj pa živi, če moreš! Jaz pravim, da se mora to nehati (glave prikimajo, kozarci se dvignejo). Tako hudo še nikoli ni bilo. Vsega tega je pa kriv tak »cajtpunkt«, v katerem živimo. To mora biti drugače. Ančka, daj še pol — nak nič, liter ga daj. Kjer je bikova glava, naj bo še rep, če je že tak »cajtpunkt!«

Liter je možakarjem še bolj razvezal jezike in izgovorjena so bila imenitna imena, ki na plesih plešejo po neplačanih podplatih in nosijo »izposojene« kožuhe in jedo in pijejo na račun tistih, ki morajo svoje blago plačevati.

»Kavalir«-žemlje.

V Ljubljani — in tudi drugod — imajo lepe, elegantne kavarne, kjer se zbira najelegantnejši svet, temu svetu pa strežejo gladko počesani in v praznično črtno oblečeni natakarji. Natakarji so jako vpludni in silno diskretni gospodje, ki dobro poznajo pravilo, da morata sofer in natakar znati molčati.

Vedno pa ne molče. Takole okoli tretje ure zjutraj, ko je že zadnji gost zunaj, kavarne zapro, potem pa računajo. Blagajničarka ima dolge vrste kav, čajev itd. že sešete, gošpod »plačilni« pa strmi. Beseda »plačilni« se sicer čudno sliši, je pa zelo resnična, ker mora plačilni res plačevati za »svoje« ljube goste, ki od same nobilese in elegancije kaj radi »pozabijo« povedati pri plačevanju, koliko žemlje ali kifelčkov so podrobili...

Na mizi, okoli katere sede natakarji, leže majhne tablice. Tam je zapisana vsa »haute-volée« in vsa »erème« de la crème imenitne družbe in zapisano je tudi, kaj je ta spoštovana družba pojedla in popila in na podlagi zapisov se ugotavlja tudi, kaj je plačala. Največ »izgine« žemlje in takim žemljam pravijo »kavalir«-žemlje. Pa tudi gospod pikolo, po domače »gospod direktor«, zvije včasih usta na jok, ker v škatlji za cigarete navadno ne najde niti polovice tega, kar cigarete njega veljajo. In pikoli ne prodajajo slabih cigar in cigaret! Ko pa pikolo prešteje glave svojih dragih cigaret in pa denar, ki ga je za manjkajoče cigarete dobil, se mu izvije globoko iz njegovega nepokvarjenega srca ogorčen vzdih: Barabe. Za kar dobi seveda eno okoli ušes, ker je še premajhen, da bi razumel, da se sme tako o »kavaliriji« samo misliti, reči pa ne.

Praktična navodila.

Mi, ki imamo, živimo torej prav lepo in udobno, ker smatramo za največjo umazanost

tega sveta plačevanje. To je naše prvo in glavno pravilo. Plačujejo naj raztrganci, ki ne poznajo manir. Če pa hočemo varovati dostojnost našega razreda, moramo biti lepo oblečeni, po najnovejši modi. To imponira. Tudi hoditi moramo po svoje, kakor zahteva moda, včasih bolj pokonci, včasih pa za spoznanje sklonjeno. Tudi to imponira tistim bedakom, ki za nas delajo. Govoriti smemo le s sebi enakimi, nikdar s tisto drhaljo, ki nas prihaja že na vse zgodaj nadlegovat za denar — pfui Teufel! Zato imamo hišne in kuharice in krščenice, da takšno svojat odganjajo. Kaj mi jemo in pijemo doma, to nikogar nič ne briga, če le drugim imponiramo. Pa kazati se moramo, kazati vedno in povsod in govoriti vsaj o milijonih, če ne o milijardah — tudi to imponira. Sploh je glavna stvar imponiranje in v tem leži vsa naša moč. Kdor zna imponirati in v drugih vzbujati vtis, da ima, ta že ima, in na tej podlagi je treba graditi. Tako boče tisti bedasti svet, in če ta sam tako hoče, zakaj mu ne bi ustregli? In če se enkrat začne približevati tisti čas, ko je treba dati imponiranju slovo, je treba znati tudi elegantno likvidirati in če to znaš, boš golovo zopet našel nove bedake, katerim imponira tudi to, pa si zopet na konju, kajti milijonar nisi samo takrat, če imaš res milijone, ampak tudi takrat, če te ljudje imajo za milijonarja. Kdor to doseže, ta že ima, in temu valijo ljudje vse pred noge, karkoli si požel.

Tako živimo mi, ki imamo, v večnem boju z mlekaricami in kuharicami, z dimnikarji in z natakarji, z obrtniki in s trgovci, da v trdem boju za obstanek očuvamo in ohranimo to, kar imamo. Težko je to naše življenje, res težko, da človek dostikrat ne ve, kaj je bolje, ali imeti, ali pa se prištevati tistim, ki bi radi imeli.

Za petrolej gre

Med južno-ameriškimi državami Bolivijo in Paragvajem je prišlo do krvavih obmejnih spopadov, kar že leta 1928, ko je bil spor poravnal vsled intervencije Društva narodov, pan-ameriške unije in papeža. Sedaj se je spor obnovil in iz starih vzrokov. Med Bolivijo in Paragvajem se vleče že petdeset let dolgo spor o ozemlju Gran Chaco. Geologi domnevajo, da se v tem ozemlju nahajajo velika ležišča petroleja in zato se za spor obeh južnoameriških držav zanima tudi Amerika (Standard Oil Company). Petrolej je torej glavni vzrok konflikta. Deloma pa je spor tudi v tem, ker sporno ozemlje zapira od morja čisto odrezani Boliviji dostop do reke Paragvaj, ki se izliva v Parano in ima po La Plati zvezo z Atlantskim oceanom. Ne Bolivija in ne Paragvaj nimata sredstev za vojno, vrhu tega pa jima grozi tudi vmešavanje držav Peru in Chile, če bi prišlo do vojne. Zato je upati, da bo tudi sedaj spor med obema državama mirno poravnal.

Gospa, strah pred pranjem bo prenehal v trenutku, ko boste prali s pravim terpeninovim milom Gazela.

Duhovnim sobratom naznanjam, da je umrl v soboto, dne 1. februarja po daljšem bolehanju

Francišek Zorec

župnik v pokoju in zlatomašnik

na Gorenjih Sušicah pri Toplicah, kjer je 15 let opravljal službo božjo.

Pogreb bo v ponedeljek 3. februarja na Gorenjih Sušicah ob 11 dopoldne.

Spominjajmo se ga v molitvah.

Toplice, dne 1. februarja 1930.

FRANC ERZAR, župnik.

J. P. Baljé:

Važna pošiljka

Bil sem že par let zaposlen pri amsterdamski trgovini s diamanti Harmens & van der Toorn. S pridnostjo in natančnostjo sem se priporil do uglednega položaja. Ne samo s poviški plače, temveč tudi na drug način so mi moji šefi izkazovali svoje zaupanje. Tako so mi sedaj zaupali tudi zelo odgovorne naloge. Ena prvih takih mojih misij je bila, da sem moral odpotovati v Pariz in izročiti tam večje število diamantov pariški tvrdki, ki jih je dala v Amsterdamu pri naši tvrdki brusiti. Vrednost teh diamantov je znašala več stotisoč zlatih goldinarjev in zato ni čuda, če so mi moji šefi zabijevali, da naj bom nad vse previden. Tudi dneva svojega odhoda nisem smel nikomur sporočiti.

Ko sem na osrednjem kolodvoru stopil v pariški vlak, sem se čutil kot zelo važna oseba. Bil sem ponosen na meni naloženo naročilo, vendar pa se obenem le nisem mogel otresti majhnega razburjenja, ki se me je polastilo, ko sem stopil na kolodvor. Sicer sem bil zelo hladnokrven človek, toda velika vrednost diamantov in pa to, da potujem ponoči me je razburjalo.

Vsak hip sem potipal svoj notranji žep, če je dragocen zavojček še v njem. Prišel sem tudi vse sopotnike ostro oprezovati, če niso med njimi kakšni sumljivi ljudje. Kljub vsem

previdnostim človek le ni mogel vedeti... Ko sem v jedilnem vozu večerjal, sem zlasti ostro pazil. K sreči pa so izgledali vsi potniki zelo civilizirano, razven enega: par mliz stran od mene je sedel možan in bradat mož, ki je vtakoj zbudil moje nezaupanje.

Njegove črne, žgoče oči so ostro gledale izpod gostih obrvi in dostikrat so se usmerile k meni. Vedno znova sem čutil, kako so na mene vprte njegove oči, če pa sem pogledal k njemu, so takoj gledale njegove oči nedoločno skozi okno. To neprestano merjenje s očmi me je pričelo razburjati in skušal sem najti kakršnokoli stvar, da bi me odvrnila od pozornosti na tega moža, da mi ne bi bilo treba vedno misliti nanj. To se mi je kmalu posrečilo. Meni nasproti je sedel dobro oblečen gospod in po par kratkih utljučnostih, ko postrezanjen s soljo in podobnim, se je po večerji razvil med nama zelo ugoden razgovor. Spoznal sem, da imam opraviti s človekom, ki pozna svet, ki je imel o političnih in socialnih vprašanjih zdravo sodbo in ki je znal prijetno govoriti. Na ta način sem svoje misli vsaj nekoliko odvrnil od namena svojega potovanja in — od bradatega moža. Tudi sem počasi postal čisto miren. Okoli enajstih sem se poslovil od svojega novega znajca in odšel v svojo spalno kabino, v kateri sem seveda spal sam. Komaj pa sem bil sam, že se mi je povrnil nemir. Hitro sem se slekel in skril zavojček z diamanti pod zglavje. Potem

sem se vlegel v prepričanju, da sploh ne bom mogel zaspiti.

Toda motil sem se. Komaj sem se dobro vlegel, že sem zaspal. Ne morem pa ravno reči, da bi bil to osvežujoče spanec. Vsemogoče vizije so me motile. Sanjal sem, da so se vrata mojega oddelka tibo odprla in pri vratih se je prikazal bradat obraz z ostro gledajočimi očmi. Žgoče so se zapile te oči v moje in ciničen smehljaj je zaigral na nesimpatičnem in brutalnem obrazu. Skušal sem se vzdigniti in zakričati, toda zdelo se mi je, ko da so me nepoznane sile privezale na postelj. Skušal sem kričati, a nisem mogel spraviti glasu iz sebe. Počasi je prišel mož bližje. Velike, kosmate roke, podobne rokam človeške opice, so zagrabile pod vzglavje in vzele zavojček. Potem so se te roke oprijele okoli mojega vratu, vedno trdnejši in trdnejši je postal prijem, ko sem se nakrat s silnim krikom prebudil in že tudi sedel pokonci v postelji... sedaj čisto zbujen. Izkazalo se je, da so bile moje sanje deloma le resnične, kajti tik poleg mene se je odigraval napet boj. Nakrat sem zaslišal rožljanje kovine in eden od obeh mož je vstal: bil je mož z brado! Uklenjen na tleh pa je ležal — moj znanec od večerje.

Odprl sem usta, da bi nekaj rekel, toda z odločno kretnjo mi je bradati ukazal molčati. In je prišel govoriti:

»Ta tukaj je eden najbolj nevarnih že-

lezniških roparjev, ki ga že dolgo zasledujem. Zalotil sem ga baš v hipu, ko vas je hotel oropati. Jaz sem detektiv Koolman od amsterdamske policije.« Pri tem mi je pokazal svojo legitimacijo. K sreči je bilo v vozu temno, da ni mogel videti rdečice na mojem licu.

Ostal je v mojem kupeju do jutra in vso noč se ni nič pripetilo.

Z zavojčkom diamantov v notranjem žepu sem drugi dan vstopil v trgovino pariške tvrdke, ves ponosen, ker sem naročilo izvršil v vsakem oziru dobro.

Peljali so me v sobo ravnatelja, ki me je zelo prijazno sprejel in z ljubeznivim nasmehom sprejel zavojček.

»Da, saj res,« je dejal, z vedno enako ljubeznivim nasmehom, »Vi prihajate od tvrdke Harmens & van der Toorn. Zelo se vam zahvaljujemo, da ste pripomogli k temu, da smo pošiljko diamantov varno prejeli. Vaš starejši kolega je ravnokar izročil zavojček s pristnimi diamanti.«

Pet minut je trajalo, predno mi je poslalo čisto jasno, da sem bil jaz samo streljavec in sicer uspešen streljavec in da je moj starejši tovariš čisto tajno prinesel — in kakor se je pozneje izkazalo se je vozil v tretjemu razredu — zavojček s pravimi diamanti v Pariz.

Moj ponos je po tem spoznanju znatno padel.

Leto strahote 1793

Spisal Victor Hugo.

59

V pritličju je nastala panika. Od treh strelav, ki jih je bil Radoub izprožil v globino, sta bila dva zadela: dva kmeta sta izdihnila duši. Krogle iz »topiča« so se bile zapičile v stene zavoja in povzročile strašansko šum. »Gori so!« je zavpil marquis in s tem dal znamenje za umik. Splasena tropa ptic ne vzleti tako hitro v zrak kakor so se zdaj kmetje vrgli proti stopnicam. »Hitro zbežite kvišku,« je rekel marquis, »pogum je zdaj v tem, da čimprej švignete mimo prvega nadstropja. V drugem se zberemo in začnemo boj iznova.«

Bil je zadnji, ki je zapustil barikado; ta njegova hrabrost mu je rešila življenja. — Zakaj v prvem nadstropju je za zagrado za vratmi prežal Radoub, držeč prst na petalino. Prvi, ki so zavili po stopnicah, so dobili naboj naravnost v prsa in se zgrudili mrtvi. Če bi bil marquis zbežal z njimi, bi ne ostal živ. Preden je mogel Radoub zagrabiti drugo puško, so ostali kmetje zleteli mimo vrat v drugo nadstropje; marquis je bil zadnji.

Gauvain, ki ga prasketanje pušk na stopnicah ni nič manj iznenadilo ko rojaliste in ki ni mogel zapopasti, odkod mu prihaja ta pomoč, ni dolgo o tem premišljeval. Uporabil je priliko, preskočil na čelu vojakov barikado in jo urno udrl za obleganci do prvega nadstropja. Tu je zagledal Radoubu.

Radoub se je postavil »pozor« in salutiral:

»Le dve besedi, gospod polkovnik, to reč sem jaz zamislil. Spomnil sem se, kako ste naredili vi v Dolu in vas posnemal. Zašel sem sovražniku v hrbet, da je prišel med dva ognja.«

»Dober učenec si,« je smehljajoč se dejal Gauvain. Če je človek nekaj časa v temi, se oko navadi nanjo kakor pri nočni ptici; Gauvain je zapazil, da Radoub krvavi. »Ti si ranjen, tovariš!«

»Ni vredno govoriti. Eno uho več ali manj, kaj to pomeni! Dobil sem jo tudi s sabljo po ramenu, pa se poserjem na to. Če človek ubije šipo, se gotovo vrece. Sicer pa jih je tudi oni pošteno dobil.«

Vojaki so se v prvem nadstropju ustavili, da se oddahnejo. Nekdo je prinesel svetilko. Tudi Cimourdain je prišel in se posvetoval z Gauvainom. Tega je v resnici bilo treba. Zakaj oblegovalci niso vedeli, kaj obleganci nameravajo; niso vedeli, da jim manj-

ka tako streliva kakor smodnika. Tudi je bilo računati s tem, da so mogoče položili v stopnice mino. Eno pa je bilo gotovo: sovražnik ni mogel nikamor več zbežati. Kdor ni padel, je zdaj čepel gori vjet v past kakor miška. Lantenac ni mogel ne naprej ne nazaj. Spricho tega se je pač izplačalo premišljevali, kako bi se našla najugodnejša rešitev, da ne bi bilo treba žrtvovati preveč življenj; saj jih je bilo itak zadosti padlo. Zadnji naskok je bil vsekakor združen z največjimi nevarnostmi in gotovo je bilo pričakovati naravnost morilnega ognja.

Vojaki so čakali, kaj bo poveljstvo ukrenilo. Gauvain in komisar pa sta se še vedno posvetovala. Radoub pa je molče stal zraven njiju. Naenkrat si je, nekoliko v zadregi, dovolil vprašanje:

»Gospod polkovnik?«

»Kaj želite, Radoub?«

»Ali nisem zaslužil nagrado?«

»Kajpada. Kar prosil!«

»Prosim, da smem spet biti prvi.«

Tega mu ni bilo mogoče odreči. Saj bi bil storil tudi, če bi mu ne bili dovolili.

Medtem ko so se republikanci v prvem nadstropju posvetovali, so se kmetje v drugem zabarikadirali. Kdor zmagal, od veselja nori; kdor je poražen, od onemoglega srda besni. Med obema nadstropjema se je pripravljala divji spopad. Spodaj so se udajali nadi na neizbežno končno zmagi, zgoraj je vladal obup, ki je hujši od upanja. Bil je to hladen, premišljen, strahovit obup. Prva in zadnja skrb oblegancev je bila, da zastavijo vhod. Zapreti vrata ni imelo smisla, boljše je bilo zastaviti stopnice, kajti v takih položajih ima ovira, za katero ima človek razgled in lahko mirno strelja, prednost pred zaprtimi vratmi. Prostor je razsvetljevala baklja, ki jo je bil vtaknil Imanus zraven niti zažigalke. Pri zidu nasproti vhodu je bila velika težka skrinja iz hrastovine, v katere so, preden so iznašli omare s predali, spravljali obleko in perilo. To debelo skrinjo so zavlekli obleganci do vhoda v stopnišče; bila je tako velika, da je odprtino popolnoma zamašila: le gori pod svodom je ostala ozka odprtina, da je mogel splezati skozi komaj en mož — kot nalašč za kmete, da so mogli posekati enega vojaka za drugim. Bilo je sploh veliko vprašanje, dali bi se uval kdo tu skozi. Zdaj ko so vhod zaprli, so se moč v sedli, da si nekoliko odpočijejo. Začeli so šteti, koliko jih je še ostalo. Od devetnajstih junakov je bilo živih še deset, med njimi Imanus. Razen marquisa Lantenaca in Imanusa so bil vsi ranjeni, toda še vsi sveži,

kajti v taki borbi ostane človek čvrsto pokonci, ako rana ni smrtna. Ranjeni so bili Châtenay, ki so mu rekali Robi, potem Guinoiseau, Hoisnard Zlata veja, Brin-d'Amour in Grand-Francoeur, bivši župnik. Ostali so bili vsi mrtvi. Streliva ni bilo več, nabojnjače so bile skoro izpraznjene. Šteli so patrone. Koliko strelav so še imeli? Samo štiri vseh sedem skupaj!

Bil je prišel trenutek, ko jim ni preostalo drugega ko umreti; stali so na skrajnem robu strašnega brezdnja. Medtem se je naskok spet pričel; prevdarno, toda tem bolj gotovo. Obleganci so slišali, kako so oblegovalci s puškinimi kopiti preiskovali stopnico za stopnico. Zbežati je bilo nemogoče. Kam neki? Skozi biblioteko? Tam na visoki planoti je režalo šest topovskih žrel, zraven njih kanonirji z zažigalnicami v roki. V najzgornejše nadstropje? Čemu? Tam je bil izhod samo na pločnik stolpa, odkoder se je bilo mogoče samo vreči v prepad. Bili so neizbežno zaprti v okroglem zidovju, ki jih je obenem ščitilo in izročalo smrti. Ne da bi bili vjeti, so bili vjetniki.

Zdajci se je oglasil marquis:

»Prijetelji, konec je tu.« Nato je po malem premoru dejal: »Grand-Francoeur postane spet častiti oče Turmeau.«

Vsi so poklekli, rožni venec v roki. Udarci puškinih kopit so se čedalje bolj bližali. Grand-Francoeur, ki je bil oblit s krvjo — kajti krogla mu je bila oplazila glavo in vso kožo odtrgala — je dvignil v desnici razpelo. Marquis, ki je bil na dnu svojega srca nekoliko maloveren, kakor vsi aristokrati one dobe, je tudi pokleknil.

»Vsak naj se naglas izpove svojih grehov,« je dejal Grand-Francoeur. »Govorite, milostivi gospodi!«

»Jaz sem ubijal,« je odgovoril marquis.

»Jaz sem ubijal,« je dejal Hoisnard.

»Jaz sem ubijal,« je izpovedal Guinoiseau.

»Jaz sem ubijal,« je priznal Brin-d'Amour.

»Jaz sem ubijal,« je dejal Châtenay.

»Jaz sem ubijal,« se je obtožil Imanus.

In še druge manjše grehe so povedali kmetje. Grand-Francoeur je slovesno izpregovoril: »Ego vos absolvo a peccatis vestris in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti. Amen.«

»Amen,« so povzeli kmetje.

»Zdaj lahko umremo,« je dejal marquis.

Ze so udarjala kopita z vso silo po hrastovi skrinji, ki je zapirala vhod.

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjigarnice v Ljubljani: 25. zvezek: Haggard HČI CESARIA MONTEZUM 32 Din vez 42 Din — 27. zvezek: Haggard OTRICI SOLN A 24 Din vez 32 Din — 28. zvezek: Haggard KLEOPATRA 28 Din vez 40 Din — 29. zvezek: Savinšek IZPOD GRLE 30 Din vez 42 Din — 30. zvezek: Stenkevič NA POLJU SLAVE 28 Din vez 40 Din — 31. zvezek: (oran) Doyle IZGUBLJENI SVET (The Lost World) Roman (s slikami) 24 Din vez 32 Din

LJUDSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z neomejeno zavezo v Ljubljani

obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri, vezane vloge po dogovoru ter brez vsakega odbitka. Tudi rentni davek plačuje posojilnica sama. — Svoje prostore ima tik za frančiškansko cerkvi v lastni palači, zidani še pred vojsko iz lastnih sredstev. Poleg tamstva, ki ga nudi lastna palača, veleposestvo in drugo lastno premoženje, jamčijo pri Ljudski posojilnici kot zadrugi z neomejenim tamstvom za vloge vsi člani z vsem svojim premoženjem, ki presega večkratno vrednost vseh vlog.

Hranilne vloge znašajo nad 160 milijonov dinarjev

Popolnoma varno naložite svoj denar v Vzajemni posojilnici

v Ljubljani, r. z. z. o. z.
na Miklošičevi cesti poleg hotela »Union«

Hranilne vloge se obrestujejo

najugodnejše

Rentni davek od obresti hranilnih vlog, kateri znaša circa pol odstotka obresti, se ne odtegne vlagateljem. Varnost nudijo lastna palača, nadpolovica »Lnic hotela »Uniona«, hiše in zemljišča. Krediti v tekočem računu. Posojila proti poroštvo, vključbi na posestva itd. Denar se naloži lahko tudi po poštinih položnicah.

najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni Najnovejši modeli otroških vozičkov od priprostega do na finejšega in igračni vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev naj-novejših modelov, deli in pneumatika. Ceniki franko, Protaja na obroke. »Triouna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 4.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

IVAN PREGELJ

IZBRANI SPISI

IV. zvezek:

Zgodbe zdravnika Muznikla. (I in II del.) Tolminske matere sveta noč.

III. zvezek:

Odisej iz Komende. Zapiski gospoda Lanšpreškega.

Dve knjigi pristne domačnosti Poljudno in vendar stilistično prefinjeno berilo, ki osvaja bralce doma in v tujini.

II. zvezek:

Bogovec Jernej. Balade v prozi.

I. zvezek:

Štefan Golja in njegovi. Tolminske novele.

Vsak zvezek velja 45 Din, vezan v celo elegantno platno 60 Din.

Pregelj ni samo darovit pripovednik, je tudi kritičen. Kar izbira v svojih spisih, je priznано dobro in zrelo. Tako smemo mirno trditi, da so Pregeljevi spisi danes, tako po vsebini kakor po obliki na slovenskem književnem trgu med prvimi.

Lepe, rumene pomaranče

na debelo po izredno nizki ceni prodaja
Gospodarska zveza, Ljubljana.

SLOVENEK

katoliški dnevnik, pisan v duhu katoliške akcije. — Vsako nedeljo ima prilogo slik na 8 straneh v barvni tisk. — Stane na mesec 23 Din. Pišite, da se vam pošlje na ozled. Naslov: »SLOVENEK«, LJUBLJANA, JUGOSLOVANSKA TISKARNA

Najvarneje in najboljšo naložite denar pri

Ljudski posojilnici v Celju

registr. zadrugi z neomejeno zavezo v Celju, v novi lastni palači na vogalu Kralja Petra ceste in Vodnikove ulice

Stanje hranilnih vlog nad Din 85, obrestna mera najugodnejša. — Za hranilne vloge jamči poleg rezerv in hiš nad 3000 članov posestnikov z vsem svojim premoženjem. —

Posojila na vključbo, poroštvo ter zastavo pod najugodnejšimi pogoji

Vlagatelji pri ljudski posojilnici v Celju ne plača nobenega rednega danka

SALDA-KONTE
STRACE - JOURNALE
SOLSKJE ZVEZKE - MAPE
ODJEMALNE KNJIZICE
RISALNE BLOKE
ITD.

NUDI PO IZREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNICA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ

K. T. D.

V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je Vzajemna zavarovalnica o Ljubljani, Dnajska cesta 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradnje, b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpokam in prelomu.
3. Sprejema v življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Zadružna gospodarska banka d. d. v Ljubljani

Brzo avi. Gospobanka

Miklošičeva cesta 10.

Telefon števil. 2057, 2470, 2979.

Podružnice: Bled, Celje, Djakovo, Kočevje, Kranj, Maribor, Novisad, Sombor, Split, Sibenik.

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 400.000.000.—. Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji.